3.700.000 тонна ТАЙЁР!

Бутун дунё пролетарлари, бирлашингиз!

СОВЕТ ЎЗБЕКИСТОНИ

ЎЗБЕКИСТОН КОМПАРТИЯСИ МАРКАЗИЙ КОМИТЕТИ, ЎЗБЕКИСТОН ССР ОЛИЙ СОВЕТИ ВА МИНИСТРЛАР СОВЕТИНИНГ ОРГАНИ

«СОВЕТ УЗБЕКИСТОНИ» — ОРГАН ЦЕНТРАЛЬНОГО КОМИТЕТА КОМПАРТИИ УЗБЕКИСТАНА, ВЕРХОВНОГО СОВЕТА И СОВЕТА МИНИСТРОВ УЗБЕКСКОЙ ССР

48 йил чиқиши
№ 250 (13.512).
1 НОЯБРЬ 1966 йил
СЕШАНБА
Баҳоси 2 тийин.

БАЙРАМГА ЯНА БИР КАТТА ТУҲФА

Ўзбекистон сабзавотчилари маррага етдилар

Республикамиз қишлоқ хўжалик меҳнаткашлари КПСС XXIII съезди тарихий қарорларини турмушга татбиқ қила бориб, Улуғ Октябрь социалистик революциясининг 49 йиллик байрамини муносиб кутиб олиш иштиёқида янги ғалабани қўлга киритдилар. Сабзавоткорлар давлатга сабзавот топшириш йиллик планини муддатидан илгари 30 октябрда адо этдилар. Давлатга 365,2 минг тонна турли сабзавот маҳсулотлари сотилди. Бу, пландагидан 5,2 минг тонна, ёки ўтган йили шу вақтгача сотилган сабзавот маҳсулотларидан 19 минг товна кўпдир.

Беш йилликнинг дастлабки йилида давлатга сабзавот сотиш планининг муддатидан илгари бажарилишига Сирдарё области катта ҳисса қўшди. Сирдарёликлар пландаги 11 минг тонна ўрнига 21,7 минг тонна сабзавот етказиб бердилар. Сурхондарё области сабзавоткорлари планни бир ярим баравар ошириб бажардилар. Фарғона, Андижон, Самарқанд, Бухоро ва Хоразм областлари давлатга сабзавот сотиш йиллик планларини муваффақиятли адо этдилар.

Сабзавот тайёрлаш давом этмоқда.

УЛКАН ҒАЛАБА

Республика пахтакорлари ва барча меҳнаткашлари бугун зўр қувонч ва юксак ифтихор ҳис-туйғуларига тўлиб-тошгандирлар. Улар партия XXIII съездининг, КПСС Марказий Комитети март (1965 йил) ва май (1966 йил) Пленумларининг тарихий қарорларини амалга ошира бориб, ажойиб меҳнат ғалабасига эришдилар — пахта тайёрлаш планини муддатидан илгари, 31 октябрда бажардилар. Улуғ Октябрь социалистик революциясининг 49 йиллигини муносиб кутиб олдилар, умумхалқ байрами шарафига Ватанга яхши туҳфа тортиқ қилдилар.

Мамлакат 3 миллион 700 минг тонна Ўзбекистон «оқ олтин»ини қабул қилиб олди. Тайёрланган пахтанинг 82 процентдан кўпроғи биринчи сортларга қабул қилинди.

Тайёрлов пунктларига 207 минг тонна пахта топширган Қашқадарё, 334 минг тонна пахта топширган Тошкент областлари, 249 минг тонна пахта топширган Қорақалпоғистон АССР, 362 минг тонна пахта топширган Самарқанд, 312 минг тонна пахта топширган Хоразм областлари давлатнинг план-заказини республикада биринчилар қатори бажардилар. Бухоро ва Сурхондарё областларининг колхоз ва совхозлари ҳам пахта тайёрлаш планини муддатидан илгари адо этдилар. Бухороликлар тайёрлов пунктларига 315 минг тоннадан зиёд, сурхондарёликлар 290 минг тонна пахта топширдилар. Фарғона, Андижон ва Сирдарё областлари ҳосил йиғим-теримини уюшқоқлик билан давом эттирмоқдалар ва давлат планини бажариш арафасида турибдилар.

Кўпчилик хўжаликлар деҳқончилик маданиятини ошириш, комплекс механизациялаш, химиялаштириш, фан муваффақиятлари ва илғорлар тажрибасини кенг жорий қилиш асосида пахтадан мўл ҳосил етиштирдилар. Бойсун, Яккабоғ, Конимех, Шаҳрисабз, Бўз, Оққўрғон, Тахтакўпир, Юқори Чирчиқ, Бухоро, Кегайли, Хўжайли, Калинин, Шовот, Қўнғирод, Янгиариқ, Бўка, Ўрта Чирчиқ, Оржоникидзе, Жиззах, Задарё, Пайариқ, Нарпай,

РЕСПУБЛИКАМИЗ ПАХТА ТАЙЁРЛАШ ПЛАНИНИ БАЖАРДИ

Шўрчи, Косон, Жарқўрғон, Қамаши, Чироқчи, Сариосиё, Киров (Фарғона области), Булунғур, Хива, Хатирчи, Каттақўрғон, Урганч, Пастдарғом, Самарқанд, Ғаллаорол, Денов, Бекобод, Амударё, Янгийўл, Киров (Сирдарё области), Ромитан, Вобкент, Когон, Қоракўл, Гурлан, Пахтаорол, Ҳазорасп, Беруний, Чимбой, Навоий, Олтиариқ, Ленинград, Бағдод, Ғузор районлари давлатнинг план-заказини муддатидан илгари бажардилар.

Қишлоқ хўжалик ишлаб чиқаришини комплекс механизациялаш соҳасида партиянинг йўли изчиллик билан амалга оширилганлиги пахтачиликда эришилган муваффақиятларни таъминлаган энг муҳим шартлардан бири бўлди. Бу йил қишлоқ хўжалик техникасидан кенг фойдаланиш туфайли чигит қисқа муддатда экиб олинди. Далаларда машина ва механизмлардан уддабуронлик билан фойдаланиш табиий офатлар вужудга келтирган катта қийинчиликларни муваффақиятли бартараф этиш, ғўза парвариши билан боғлиқ бўлган барча ишларни юксак агротехника даражасида ўтказиш ва мўл ҳосил етиштириш имконини берди. Дефолиация ўз вақтида ўтказилганлиги пахта териш машиналарига кенг иш фронти яратиш имконини берди. Бу йилги йиғим-терим палласида Ўзбекистон пахта далаларида 24 мингтадан ортиқ «зангори кема» ишлади.

Пахта териш машиналари бункеридан 1.250.000 тоннага яқин «оқ олтин» тўкилди. Бу — 1965 йили бутун мавсум давомида машиналарда терилган пахтадан 350 минг тонна кўпдир. Машиналар билан пахта ҳосилининг учдан бир қисми, совхозларда эса 50 процентга яқини териб олинди. Тошкент, Қашқадарё, Бухоро, Фарғона, Андижон, Самарқанд, Сурхондарё, Хоразм областлари ва Қорақалпоғистон АССРнинг механизаторлари машина терими планини муваффақиятли бажардилар. Бу йил биринчи марта тўкилган пахтани механик подборшчиклар билан териб олиш усули кенг қўлланилди. Ҳозирги вақтда далаларда 3000 дан ортиқ ана шундай механизмлар ишлаб турибди.

Кўпгина колхозлар, совхозлар ва районларда машина терими ҳосил йиғим-теримининг асосий усули бўлиб қолди. Сирдарё областининг механизаторлари 246 минг тоннадан кўп ёки тайёрланган пахтанинг 60 процентга яқинини, Тошкент областининг механизаторлари 177 минг тонна ёки тайёрланган пахтанинг 53 процентини машиналарда териб олдилар. Пахтаорол районининг хўжаликларида 78 процент пахта машиналар билан терилди. Машина терими Оққўрғон, Боёвут ва Киров (Сирдарё области) районларида 72-73 процентни, «Малик» совхозида 94 процентни, «Ўзбекистон ССР беш йиллиги», «Савай», «Гулбоғ» совхозларида 82 процентданни, Қорақалпоғистон АССРдаги Киров номли совхозда 75 процентни, 3 «Боёвут» совхозида 74 процентни, «Славянский» совхозида 71,3 процентни, «Бўка» ва Қорақалпоғистон АССРдаги Ленин номли совхозларда 70 процентданни, «Нарпай» совхозида 60 процентни, «ВЛКСМ XXX йиллиги» совхозида 58 процентни, «Пайариқ» совхозида 52 процентни, «Сурхон» совхозида 50 процентни; Бўка районидаги «Октябрь 40 йиллиги» колхозида 90 процентни, Урта Чирчиқ районидаги «Полярная звезда» колхозида 71 процентни, Пахтаорол районидаги Абай номли колхозда 69 процентни, Еттисой районидаги «III Интернационал» колхозида 64,2 процентни, Нарпай районидаги «Коммунизм» колхозида 64 процентни, Ҳазорасп районидаги «Коммуна» колхозида 60 процентни, Пастдарғом районидаги «Ленинизм» колхозида 56 процентни ташкил этди. Юзлаб комплекс механизациялашган бўлимлар, бригада ва звенолар пахтанинг 85-90 проценти ва ундан ҳам кўпроғини машиналарда териб олдилар.

Пахтакорларнинг бу ажойиб ғалабасига шаҳарликлар, студентлар ва мактабларнинг юқори синф ўқувчилари катта ҳисса қўшдилар.

Эришилган муваффақиятлар Ўзбекистон қишлоқ меҳнаткашларини янги шонли ғалабаларга илҳомлантирди. Республика пахтакорлари етиштирилган барча ҳосилни қисқа муддатларда йиғиб-териб олиш ҳақида сўз беришди. Қорақалпоғистонлик ва самарқандлик деҳқонлар умумдавлат хирмонига қўшимча равишда 51 минг тоннадан, тошкентлик деҳқонлар 33 минг тонна, қашқадарёлик деҳқонлар 15 минг тонна, хоразмлик деҳқонлар 54 минг тонна, бухоролик деҳқонлар 35 минг тонна ва сурхондарёлик деҳқонлар 30 минг тонна пахта тўкишга қарор қилдилар.

Совет Ўзбекистонининг пахтакорлари шонли юбилей — СССРнинг 50 йиллигини муносиб кутиб олишга интилиб, бу йил етиштириладиган пахтанинг миқдорини 4 миллион тоннага етказиш учун курашмоқдалар ва барча кузги-қишки дала ишларини энг қулай агротехника муддатларида ўтказиш, келгуси йил мўл ҳосилига мустаҳкам замин яратиш мажбуриятини олдилар.

ҲУРМАТ ТАХТАСИ

Давлатга пахта сотиш йиллик планини муддатидан илгари бажарганликлари учун республика **Ҳурмат тахтасига** ёзиладилар:

НАРПАЙ РАЙОНИ (район партия комитетининг секретари ўртоқ **И. Эшқувватов**, район ижроия комитетининг раиси ўртоқ **Т. Насриддинов**, район қишлоқ хўжалик бошқармасининг бошлиғи ўртоқ **Б. Жамолиддинов**, район комсомол комитетининг секретари ўртоқ **Н. Тешаев**, «Узсельхозтехника» район бирлашмасининг бошқарувчиси ўртоқ **Э. Равшанов**).

БУЛУНҒУР РАЙОНИ (район партия комитетининг секретари ўртоқ **Х. Ризаев**, район ижроия комитетининг раиси ўртоқ **А. Ҳакимов**, район қишлоқ хўжалик бошқармасининг бошлиғи ўртоқ **С. Ражабов**, район комсомол комитетининг секретари ўртоқ **С. Жабборов**, «Узсельхозтехника» район бирлашмасининг бошқарувчиси ўртоқ **В. Қурбонов**).

ХИВА РАЙОНИ (район партия комитетининг секретари ўртоқ **К. Раҳмонов**, район ижроия комитетининг раиси ўртоқ **Н. Худайбергенов**, район қишлоқ хўжалик бошқармасининг бошлиғи ўртоқ **М. Собиров**, район комсомол комитетининг секретари ўртоқ **П. Ортиқов**, «Узсельхозтехника» район бирлашмасининг бошқарувчиси ўртоқ **Н. Ражабов**).

ХАТИРЧИ РАЙОНИ (район партия комитетининг секретари ўртоқ **А. Каримов**, район ижроия комитетининг раиси ўртоқ **А. Очилов**, район қишлоқ хўжалик бошқармасининг бошлиғи ўртоқ **У. Раҳимов**, район комсомол комитетининг секретари ўртоқ **З. Баранаев**, «Узсельхозтехника» район бирлашмасининг бошқарувчиси ўртоқ **В. Роговой**).

КАТТАҚЎРҒОН РАЙОНИ (район партия комитетининг секретари ўртоқ **С. Тўхлиев**, район ижроия комитетининг раиси ўртоқ **И. Шакаров**, район қишлоқ хўжалик бошқармасининг бошлиғи ўртоқ **Т. Халилов**, район комсомол комитетининг секретари ўртоқ **Н. Тиллаев**, «Узсельхозтехника» район бирлашмасининг бошқарувчиси ўртоқ **С. Тен**).

УРГАНЧ РАЙОНИ (район партия комитетининг секретари ўртоқ **А. Назаров**, район ижроия комитетининг раиси ўртоқ **А. Матчонов**, район қишлоқ хўжалик бошқармасининг бошлиғи ўртоқ **К. Ғафforов**, район комсомол комитетининг секретари ўртоқ **Н. Қаландаров**, «Узсельхозтехника» район бирлашмасининг бошқарувчиси ўртоқ **М. Раҳмонов**).

ПАСТДАРҒОМ РАЙОНИ (район партия комитетининг секретари ўртоқ **У. Шоражабов**, район ижроия комитетининг раиси ўртоқ **Д. Норқулов**, район қишлоқ хўжалик бошқармасининг бошлиғи ўртоқ **Б. Отауллаев**, район комсомол комитетининг секретари ўртоқ **Р. Тўраев**, «Узсельхозтехника» район бирлашмасининг бошқарувчиси ўртоқ **Н. Китайгора**).

Расмий хабарлар

Л. И. БРЕЖНЕВ ТБИЛИСИГА КЕЛДИ

ТБИЛИСИ, 31 октябрь. (ТАСС). КПСС Марказий Комитетининг Бош секретари, СССР Олий Совети Президиумининг аъзоси Л. И. Брежнев Грузия ССРга Ленин ордени топширмоқ учун бугун Тбилисига келди. Хўжалик ва маданий қурилишда республика меҳнаткашлари эришган муваффақиятлар учун Грузия ССР ана шу орден билан мукофотланган эди.

КПСС ДЕЛЕГАЦИЯСИ ФИНЛЯНДИЯГА ЖЎНАБ КЕТДИ

КПСС Марказий Комитети Сиёсий бюросининг аъзоси, Марказий Комитет секретари М. А. Суслов, КПСС Марказий Комитетининг секретари Б. Н. Пономарев ва бошқалардан иборат Совет Иттифоқи Коммунистик партиясининг делегацияси Финляндия Коммунистик партияси Марказий Комитетининг таклифига биноан, шу йил 30 октябрда Финляндияга жўнаб кетди.

ҚИРҒИЗ ЭЛИДА БАЙРАМ

ФРУНЗЕ, 30 октябрь. (ТАСС мухбири). Қирғизистон ССР ва Қирғизистон Компартиясининг 40 йиллиги тантаналари муносабати билан қардош республикалардан келган вакилларни Қирғизистон қизғин кутиб олмоқда.

Бугун Россия, Украина, Белоруссия, Қозоғистон, Молдавия, Эстония, Латвия делегациялари Тянь-Шань тоғ этакларидаги Қант, Калинин, Москва, Сувқулоқ районлари ва бошқа районларнинг хўжаликларида меҳмон бўлишди.

ЎЗБЕКИСТОН ССР ОЛИЙ СОВЕТИ ПРЕЗИДИУМИНИНГ ФАРМОНИ

ЎРТОҚ М. ИСАМУҲАМЕДОВНИ ЎЗБЕКИСТОН ССР МИНИСТРЛАР СОВЕТИ ЎРМОН ХЎЖАЛИГИ ДАВЛАТ КОМИТЕТИНИНГ РАИСИ ҚИЛИБ ТАЙИНЛАШ ТЎҒРИСИДА

Ўзбекистон ССР Олий Совети Президиуми **қарор қилади:**

Ўртоқ Муҳитдин **Исамуҳамедов** Ўзбекистон ССР Министрлар Совети Ўрмон хўжалиги давлат комитетининг раиси қилиб тайинлансин.

Ўзбекистон ССР Олий Совети Президиумининг Раиси Е. НАСРИДДИНОВА.
Ўзбекистон ССР Олий Совети Президиумининг Секретари Р. САХИБОЕВ.

1966 йил, 31 октябрь.
Тошкент шаҳри.

Норгул Бобожонова Шовот районидаги «Ленинизм» колхозининг илғор теримчиларидан ҳисобланади. У, баракали меҳнат қилиб, машъал область пахтакорларининг ғалабасига ўзига яраша ҳисса қўшди. Ҳозир эса кунига хирмонга 200 килограммга етказиб «оқ олтин» териб тўкяпти. Суратда: Н. Бобожонова.

И. Ключнев фотоси. (ЎзТАГ фотохроникаси).

БУХОРО ВА СУРХОНДАРЁЛИКЛАР ЗАФАРИ

БУХОРО областининг пахтакорлари Коммунистик партия XXIII съезди, КПСС Марказий Комитети март (1965 йил) ва май (1966 йил) Пленумларининг қарорларини амалга ошира бориб, беш йилликнинг биринчи йилида мўл ҳосил етиштирдилар ва пахта тайёрлаш планини қисқа муддатда — 29 октябрда бажардилар.

Давлатга 315 минг тоннадан ортиқ ёки ўтган йилнинг шу муддатидагига нисбатан 22 минг тонна кўп «оқ олтин» топширилди. Тайёрланган пахтанинг 90 проценти биринчи сортларга қабул қилинди.

Терим машиналари билан 53 минг тонна ёки ўтган йилдагига нисбатан икки ярим баравар кўп пахта терилди.

Область пахтакорлари ўз имкониятларини чамалаб кўриб, давлатга яна 35 минг тонна пахта сотиш ва ялпи ҳосилни 350 минг тоннага етказиш, ҳамма ҳосилни нобуд қилмай йиғиб-териб олиш, келгуси йил ҳосили учун барча кузги-қишки ишларни ўтказишга намунали тайёргарлик кўриш ва уни энг қулай агротехника муддатларида ўтказиш мажбуриятини олдилар.

СУРХОНДАРЁ областининг пахтакорлари Коммунистик партия XXIII съезди, КПСС Марказий Комитети март (1965 йил) ва май (1966 йил) Пленумлари қарорларини амалга ошира бориб, чигитни қулай агротехника муддатларида экиб олиб, ғўзани яхши парвариш қилиб, мўл ҳосил етиштирдилар ва пахта тайёрлаш планини 30 октябрда бажардилар.

Область колхоз ва совхозлари тайёрлов пунктларига 290 минг тоннадан зиёд «оқ олтин», шу жумладан 41 минг тонна ингичка толали пахта топширдилар. Тайёрланган пахтанинг 90 проценти биринчи сортларга қабул қилинди.

Терим машиналари билан 100 минг тонна пахта ёки ҳосилнинг 34 процентидан кўпроғи териб олинди. Бу — ўтган йилдагига нисбатан 35 минг тонна кўпдир.

Область пахтакорлари ўз имкониятларини чамалаб кўриб, давлатга яна камида 30 минг тонна пахта сотиш ва ялпи ҳосилни 320 минг тоннага етказиш, ҳамма ҳосилни нобуд қилмай йиғиб-териб олиш, 1967 йил ҳосили учун барча кузги-қишки ишларни намунали ўтказиш мажбуриятини олдилар.

ҚУВОНЧЛИ ХАБАРЛАР

Республикамиз пахтакорларининг партия XXIII съезди ва КПСС Марказий Комитети Пленумларининг тарихий қарорларини амалга ошириш, «оқ олтин» етиштиришни кўпайтириш йўлида олиб бораётган фидокорона кураши ажойиб натижалар беряпти. Улуғ Октябрь байрами яқинлашгани сари редакциямизга пахтакорларнинг ғалаба рапортлари тобора кўпроқ келяпти. Кеча Бухоро областидан кетма-кет бир неча қувончли хабар олинди. Вобкент районининг заршунослари пахта тайёрлаш йиллик планини муваффақиятли адо этдилар. Давлатга 46 минг тонна пахта сотилди. 21 минг гектар майдоннинг ҳар гектаридан ҳозирнинг ўзидаёқ 22 центнердан «оқ олтин» териб олинди. Вобкентликлар ўз имкониятларини чамалаб кўриб, Улуғ Октябрнинг 49 йиллиги кунигача давлатга яна 5000 тонна пахта сотишга қарор қилдилар.

* * *

Ромитанликлар ҳам маррага етишди. Давлатнинг план-заказини тўла адо этилди. Тайёрлов пунктларига 60070 тонна «оқ олтин» топширилди. Район пахтакорлари бу йил ҳосил йиғим-теримини машиналаштиришга катта эътибор бердилар ва бу соҳадаги топшириқни 115 процент бажардилар. «Зангори кема»лар бункеридан 10200 тонна пахта тўкилди. Пахта йиғим-терими давом этяпти. Чунки ҳосилнинг бир қисми ҳали далада турибди. Район пахтакорлари буни эътиборга олиб, давлатга яна 10.000 тонна пахта сотиш мажбуриятини олишди.

* * *

Улуғ Октябрь байрами шарафига меҳнат вахтасида туриб ишлаётган Қоракўл районининг пахтакорлари катта зафар қучишди. Улар давлатга пахта сотиш планини муддатидан илгари адо этдилар.

Район пахтакорлари давлатга яна 4000 тонна «оқ олтин» сотишга аҳд қилишди.

* * *

Навоий районининг хўжаликлари давлатга 41197 тонна пахта сотиб, йиллик план бажарилганлиги ҳақида рапорт бердилар. Тайёрланган пахтанинг 90 проценти биринчи сортларга қабул қилинди. «Зангори кема»ларда 10347 тонна пахта терилди.

Район колхоз ва совхозлари давлатга яна 6500 тонна пахта сотиш ва ялпи ҳосилни 47697 тоннага етказиш мажбуриятини олишди.

* * *

Фарғона областидаги Бағдод районидан ҳам хушхабар келди. Районда пахта тайёрлаш плани муваффақиятли бажарилди. Давлатга 47600 тонна «оқ олтин» сотилди. Район пахтакорлари ўз имкониятларини ҳисобга олиб, яна 3000 тонна пахта тайёрлаш ҳақида сўз бердилар.

«ОҚ ОЛТИН» — ВАТАНГА

Республика областларида пахта тайёрлашнинг бориши тўғрисида 1966 йил 31 октябрга бўлган

МАЪЛУМОТ

(Планга нисбатан процент ҳисобида)

Биринчи стун — областлар, иккинчи стун — бир кунда, учинчи стун — мавсум бошидан буён, тўртинчи стун — бир кунда машинада терилган пахта, бешинчи стун — мавсум бошидан буён.

ҚҚ АССР	1,39	108,95	1,38	104,47
ТОШКЕНТ	0,62	105,60	0,42	117,95
ХОРАЗМ	1,29	105,38	2,33	100,92
ҚАШҚАДАРЁ	0,34	104,64	0,04	121,08
САМАРҚАНД	0,71	103,82	0,41	104,98
БУХОРО	0,91	100,38	0,26	118,54
СУРХОНДАРЁ	1,53	100,02	0,33	100,80
Фарғона	1,29	94,99	1,77	116,83
Андижон	1,30	94,14	0,87	113,29
Сирдарё	1,24	92,16	0,78	97,88
Республика бўйича:	1,12	99,28	0,91	107,86

Шу кунларда республикамиздаги пахта тайёрлаш пунктларининг қайси бирига борсангиз ажиб манзаранинг устидан чиқасиз. Уларнинг ҳаммасида «оқ олтин» тоғлари қад кўтарган. Фото мухбиримиз А. Тўраев Қарши районидаги «Партия XX съезди» совхози ҳузуридаги пахта тайёрлаш пунктида бўлиб, уни суратга олди.

БУЛТУРГИДАН 16 КУН ИЛГАРИ

Олтиариқ районининг пахтакорлари давлатга 54.500 тонна пахта топшириб, йиллик планни бултургидан 16 кун илгари бажардилар. Ҳосилнинг 85 проценти биринчи сортга қабул қилинди. Машиналар билан 17.000 тонна пахта терилди.

Район пахтакорлари ўз имкониятларини ҳисоблаб чиқиб, давлатга яна 5.700 тонна пахта етказиб бериш мажбуриятини олдилар. Р. МЕЛИБОЕВ.

Халқ контроли саҳифаси

Халқ контроли ходимлари ва активлари! Контроль ишига меҳнаткашларни кенг жалб этингиз! Давлат интизомини мустаҳкамлаш учун, халқ хўжалигида иқтисод қилиш ва тежамкорлик учун курашингиз! (КПСС МАРКАЗИЙ КОМИТЕТИНИНГ ОКТЯБРЬ ЧАҚИРИҚЛАРИДАН)

ШИКОЯТЛАР ИЗИДАН

Республикамиз халқ контроли органлари номига келаётган шикоят ва аризалар назоратчиларга жойлардаги аҳволдан яхши хабардор бўлиш, камчиликларнинг ўз вақтида олдини олишга имкон беряпти. Республика Халқ контроли комитетига ҳам меҳнаткашлардан шикоят ва аризалар тез-тез келиб туради. Бу ерда ҳар бир хат эътибор билан ўрганилиб, авторига оператив равишда жавоб берилади. Комитетнинг шикоят ва аризалар бюроси бошқа контроль органларини ҳам хат-хабарларга зийраклик билан эътибор қилишга жалб этяпти. Айниқса меҳнатга ҳақ тўлаш, колхозлардаги ревизия комиссияларининг фаолияти, амални суиистеъмол қилиш, давлат мулкини талон-торож қилиш каби масалаларда халқ назоратчилари сергак бўлишлари уқтириб борилади.

Маъмурий бошқарма аппаратлари, колхоз ва совхозлар, саноат корхоналари ва қурилишларда исрофгарчиликка йўл қўймаслик масалаларини мунтазам равишда ўрганиб борувчи доимий комиссия республика халқ контроли комитети ҳузурида ишлаб турибди. Мазкур комиссия составига республика давлат ва жамоат ташкилотларининг тажрибали ходимлари, мутахассислари киритилган. Уларнинг ёрдамида кўплаб яхши ишлар амалга оширилди. Чунончи, Хоразм область халқ контроли комитети иштирокида область газ конторасн идорасида ҳеч кераксиз равишда 19 киши штатда борлиги аниқланди. Назоратчиларнинг талаби билан бу штатлар қисқартирилди.

Республика халқ контроли комитети Тошкент шаҳар 3-автобус парки ходимларидан мазкур ташкилотнинг айрим раҳбарлари нотўғри хатти-ҳаракатлар қилаётгани тўғрисида шикоят олди. Комитет бу шикоятни пухта текширди. Текшириш якунлари комитет мажлисида кенг муҳокама қилиниб, автобус паркларининг ишини яхшилашга қаратилган амалий тадбирлар белгиланди.

Яна бир мисол. Тошкентдаги «Компрессор» заводида ишловчи технолог З. Тимаковадан ариза тушди. Унинг ёзишича, заводда рационализаторларнинг таклифлари ишлаб чиқаришга ўз вақтида жорий қилинмайди. Чунончи, худди ўша Тимакованинг йилига қарийб 65 минг сўм маблағни тежаб қолишга имкон берадиган таклифи узоқ вақт ишлаб чиқаришга жорий қилинмаган. Комитет томонидан ўтказилган текшириш З. Тимакова шикоятининг мутлақо тўғри эканлигини кўрсатди. Текшириш якунлари комитетнинг саноат бўлимида кенг жамоатчилик иштирокида муҳокама қилинди. Шу туфайли рационализатор Тимакованинг таклифи заводда тезлик билан жорий қилинди, сансалорликка йўл қўйган шахслар эса қаттиқ жазоланди. Шунингдек, Сурхондарё область энергия хўжалигининг машинисти ўртоқ А. С. Малушкиннинг хабар қилишича, у ишлаб турган ташкилотда давлат маблағлари нотўғри сарфланади, ортиқча штатлар кўп. Унинг ташвиш қилганича ҳам бор экан. «Сурхонводстрой»га қарашли Қумқўрғон энергопоездида 40 дан ортиқ штат керагидан ортиқча бўлган. Натижада давлатнинг қанчадан-қанча маблағлари беҳуда сарфланган. Бундай исрофгарчиликка тезлик билан барҳам берилди.

Меҳнаткашлардан келган бир қатор шикоят ва аризаларда пахтачиликда ва чорвачиликда ишлаётган колхозчиларга бошқарма аппаратида иккинчи даражали ишларни бажараётган кишиларга нисбатан кам ҳақ тўланаётгани хабар қилинган эди. Дарҳақиқат, шундай бўлиб чиқди. Чунончи, Хива районидаги Ленин номли, Шовот районидаги Охунбобоев номли колхозларда колхоз аъзоларига ҳақ тўлашда бир қатор чалкашликларга йўл қўйилган.

Меҳнаткашларнинг ариза ва шикоятларига эътибор билан қараш, уларни оператив равишда ўрганиб, ўз вақтида жавоб қайтариш соҳасида кўпгина халқ контроли комитетлари бой тажриба тўпладилар. Айниқса Каттақўрғон, Ангрен шаҳар комитетлари шикоят ва аризаларни текшириш орқали бир қатор хато ва камчиликларни очиб, партия ташкилотларига яқиндан ёрдам беряптилар. Масалан, Ангрен шаҳар комитети область сил касалликлари санаторийсининг бош врачи А. Авазовнинг молия-хўжалик қоидаларини қўпол равишда бузаётгани ҳақидаги шикоятни текшириб чиқди. Маълум бўлишича, бош врач А. Авазов, бухгалтер А. Гаврилова ўртоқлар ўз лавозимини суиистеъмол қилиб, давлат маблағларини талон-торож қилишган, ўзларига ортиқча иш ҳақи ёзишган. Шаҳар халқ контроли комитети бу ҳақдаги материалларни муҳокама қилиш учун шаҳар партия комитетига топширди. Шаҳар партия комитети бош врач А. Авазовни ишдан бўшатди ва унга партиявий жазо берди.

Фарғона, Хоразм область, Самарқанд, Тошкент шаҳар халқ контроли комитетлари ҳузуридаги ариза ва шикоятлар бюролари ҳам ташаббус кўрсатиб ишлаяпти. Уларнинг меҳнаткашлар шикоят ва аризаларига сезгирлик билан қараётгани ҳақида кўплаб мисоллар келтириш мумкин. Мазкур комитетларда бирорта ҳам хат жавобсиз қолмайди. Шунинг учун ҳам меҳнаткашлар улардан ғоят хурсанд.

Ариза ва шикоятларни кўриб чиқиш халқ контроли органларининг жонажон ишидир.

Ф. НАЗРУЛЛАЕВ,
Ўзбекистон ССР Халқ контроли комитети шикоят ва аризалар бўлимининг мудири.

Рассом блокнотидан

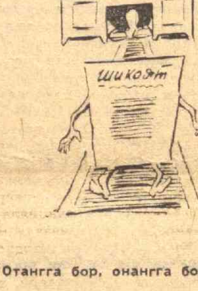

Отангга бор, онангга бор...

Планни бажардик, энди бу ёғи тўкин-сочин бўлса, ер ёрилмас.

М. Воробейчиков чизган расмлар.

ЖАМОАТЧИЛАР

Транспорт хизмати ҳаётимизда тобора кенг ўрин олмоқда. Кўчаларда елиб юрган минглаб пассажир машиналари кишиларнинг йироғини яқин қиляпти, меҳнаткашларнинг ҳожатини чиқаряпти. Лекин транспорт воситалари яхши ишламаса, бу — кишилар кайфиятининг бузилишига, уларнинг ишдан кечикишига сабабчи бўлади. Шуни кўзда тутиб, Хива шаҳридаги 79- автобаза назоратчилари шаҳар транспортининг тўхтовсиз қатновини таъминлаш учун астойдил курашмоқдалар. Назоратчилардан М. Мадримов, Х. Зиёев, Б. Нуров каби ўртоқлар транспорт хизматидаги айрим камчиликларнинг олдини олмоқдалар, нуқсонларни тугатишда автобаза партия ташкилотига яқиндан ёрдам бермоқдалар. Уларнинг ташаббуси билан коллективда бир қанча яхши тадбирлар амалга оширилди.

Б. ПОЛВОНОВ.

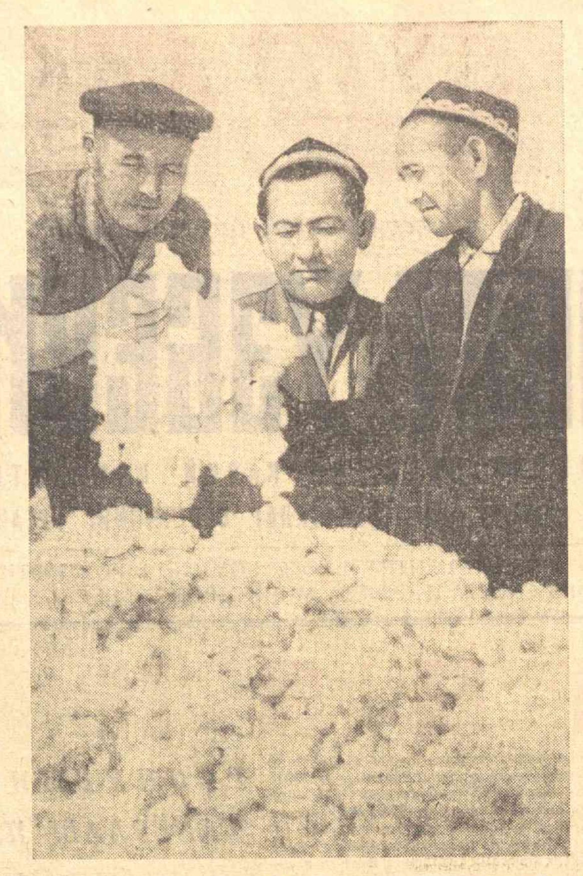

Янгийўл районидаги «Ўзбекистон ССР 30 йиллиги» колхозининг назоратчилари пахта йиғим-теримини пухта ташкил этиш, қолган ҳосилни ҳам нобуд қилмай йиғиб олиш соҳасида хўжалик партия ташкилотига яқиндан ёрдам беришяпти. Суратда: колхоз халқ контроли группасининг аъзоси (ўнгдан) Т. Эсонбоев ва бригада бошлиғи, М. Тузелбоев, партия ташкилотининг секретари Ж. Салимбеков ўртоқлар тайёрлов пунктига юбориладиган пахтанинг сифатини текширишяпти.

А. Тўраев фотоси.

ТАШАББУСКОРЛАР

Ғиждувон райони — пахта майдони ва ялпи ҳосил жиҳатдан Бухоро областида салмоқли ўрин тутади. Район пахтакорлари беш йилликнинг биринчи йилида фидокорона меҳнат қилиб, барча майдонларда мўл ҳосил етиштирдилар. Шу кунларда бутун эътибор далалардаги «оқ олтин» дурдоналарини сира нобуд қилмай териб давлатга тезроқ топширишга қаратилган.

Бу муҳим ва масъулиятли кампанияда район халқ контроли комитетининг кўп сонли назоратчилари актив қатнашмоқдалар. Мавжуд 35 халқ контроли группасининг ҳаммаси пахта йиғим-терими жадал давом этаётган хўжаликларда актив иш олиб боришяпти. Чунончи, Калинин номли колхоз назоратчилари ҳосил нобудгарчилигига қарши кескин курашмоқдалар. Бу ерда группа бошлиғи М. Равшанов бошлиқ оператив группа намунали ишлаб турибди. Группа аъзолари ҳар куни кечқурун бир жойга тўпланиб, жойларда содир бўлган нуқсонларнинг сабабларини анализ қиладилар ва уни бартараф этиш тадбирларини кўрадилар. Группанинг хулоса ва ахборотлари колхоз радиоузели орқали эшиттириб турилади. Айрим фактлар «Халқ контроли ойнаси»да акс эттириб борилаётир.

Халқ контролёрлари райондаги «Пахтаобод» колхози деҳқонларига ҳосилни нес-нобуд қилмай йиғиб-териб олишда яқиндан ёрдам бермоқдалар. Шунингдек, бу хўжаликда назоратчиларнинг асосий диққат-эътибори мавжуд машина ва механизмлардан оқилона фойдаланишни таъминлашга қаратилгандир. 12 терим машинаси, 20 дан ортиқ юк машинаси, ўнлаб прицеплар дала ишларига жалб этилган. С. Тўхтаев раҳбарлик қилаётган халқ контроли постининг зийрак аъзолари колхоз правлениеси ва партия ташкилотига пахта таннархини арзонлаштириш борасида ҳам яқиндан ёрдам бермоқдалар.

Колхоз контролёрлари машина теримига ажратилган майдонларда «пўлат от»ларнинг тўла қувват билан ишлашини таъминляптилар. Яқинда О. Бегишев, С. Тўхтаев каби зийрак назоратчилар колхознинг Т. Қувватов бошлиқ бригада даласида терим агрегатлари асоссиз равишда бекор туриб қолганини аниқладилар ва буннинг олдини олиш юзасидан колхоз правлениесига таклиф киритдилар. Маълум бўлишича, битта терим машинасига битта карта бириктилган. Уларнинг иши устидан назорат бўшаштириб юборилган. Натижада очилган пахталарни машина картанинг бир томонидан териб боргунча картанинг бошқа томонидаги ҳосил ерга тўкилиб нобуд бўла бошлаган. Назоратчиларнинг таклифи билан терим машиналарини группа усулида ишлатиш кенг йўлга қўйилди. Бу прогрессив усул меҳнат унумдорлигини 1,5-2 ҳисса оширди.

Райондаги Жданов номли колхоз халқ назоратчилари амалга ошираётган ишлар ҳам бошқаларга ибрат бўларлидир. Улар далаларда етиштирилган ҳосилни қор-ёмғирли кунларга қолдирмай тезроқ саранжомлаб олишда ташаббус кўрсатмоқдалар. Бу ерда асосий эътибор пахта сортлари давлат стандартлари даражасида бўлишини таъминлашга қаратиляпти.

Пост аъзоларидан Ф. Турсунов, Р. Саидов, Ж. Ҳасановлар хўжаликнинг ҳар бир бригада ва звеносида бўлиб, теримчилар билан алоҳида-алоҳида суҳбатлар ўтказишяпти. Бунда асосий мавзу — пахтанинг ифлос-хом терилиши олдини олишга қаратилмоқда. Натижада, хўжалик ҳар йили пахтани юқори сортларга топширишдан бир неча ўн минг сўм манфаат кўраётир.

Районимиздаги «Москва», «Гулистон», «Зарафшон», Карл Маркс номли колхозларда фидокорона меҳнатлари билан дала меҳнаткашлари ҳурматига сазовор бўлган зийрак назоратчиларимиз жуда кўп. Уларнинг эътибори ягона мақсад — пахта йиғим-теримини уюшқоқлик билан қисқа муддатларда ўтказиш, беш йилликнинг биринчи йилида она-Ватанга кўпроқ «оқ олтин» топширишни таъминлашга қаратилган.

Районимиз деҳқонлари бу йил катта-катта майдонларда ингичка толали пахтадан мўл ҳосил етиштирдилар. Бу пахтани ҳозирча машинада териш тўла ўзлаштирилган эмас. Шунинг учун биз далага кўпроқ ишчи кучларини сафарбар этишда колхоз правлениелари ва партия ташкилотларига кўмак беряпмиз. Айни вақтда теримчиларнинг юксак унум билан ишлашлари учун маданий-маиший шароитлар яратиб бериш кўпчиликнинг диққат марказида турибди.

Район халқ контроли комитети бу соҳада тез-тез рейдлар ўтказиб, жойларда юз бераётган нуқсонларнинг олдини олишга қаратилган конкрет таклифларни ишлаб чиқмоқдалар. Назоратчиларимиз бу йил районимиз бўйича давлатга 65 минг тонна «оқ олтин» сотилишини тўла таъминлаш борасида партия, совет ташкилотларига яқиндан ёрдам бермоқдалар. Шу кунларда барча колхоз ва совхозларнинг раҳбарлари халқ назоратчилари томонидан аниқланган камчиликларни қисқа муддатларда тугатиш, асосий бойлигимиз — пахтани тезроқ териб олиб эл-юртимизни тезроқ қувонтиришга интилмоқдалар.

Ҳ. АБДУЛЛАЕВ,
Бухоро область, Ғиждувон район халқ контроли комитетининг раиси.

РЕДАКЦИЯГА ХАТ

САНСАЛОРЛИК

Телефон инсон эҳтиёжи учун нечоғлик зарур восита эканлиги ҳаммага аён. Виставка массиви шаҳар марказидан анча олис. Кўпчилик аҳоли транспорт қатнайдиган катта йўлдан бир-бир ярим километр ичкарида яшайди. 5-квартал остановкаси теварагида жойлашган Ҳувайдо, Коммунизм, генерал Узоков кўчаларида аҳолининг шаҳар билан бевосита алоқа қилиши анчагина мушкул. Зарурат юзасидан телефон билан боғланиш керак бўлиб қолса, телефон қидиришдан кўра, баъзан ўша ерга пиёда бориб-келиш осон. Негаки, 5-квартал, Тинчлик каби остановкаларда ўрнатилган таксафонлар кўп вақт ишламайди.

Шу сабабли биз Ҳувайдо кўчасидаги бир группа зиёлилар бундан икки йил олдин шаҳар телефон станциясига квартираларимизга телефон тушириб беришни илтимос қилиб мурожаат қилдик. Шу кундан бизнинг сарсонгарчилигимиз бошланди. Шаҳар телефон станцияси ишни пайсалга солиб бўлса ҳам бир неча юқори идораларнинг аралашувидан кейин телефон ўтказишга рухсат берди. Лекин телефон симларини қуриш, аппаратларни ўрнатиш республика алоқа қурилиш-монтаж тресті (бошқарувчиси ўртоқ Янгиўразов) ва шаҳар қурилиш-монтаж тресті (бошқарувчиси ўртоқ Сосин)га ҳавола қилишди. Шу йил июль ойида Ҳувайдо маҳалласида турувчилар билан Сосин ўртасида шартнома бузилди. Шартномага асосан биз 1011 сўм 81 тийин маблағни бошқарма счетига ўтказдик. Маҳаллага яқин жойдаги ўлчов асбоблари лабораториясидан бизнинг квартирамизга траншея қазиш ишлари бошланиб кетди.

Шундай қилиб энди телефонлик бўлиб қолсак керак, деб умид қилиб юрдик. Лекин бу траншеяларга ҳозиргача кабель ўтказилгани йўқ. Ўртоқ Сосин ҳозиргача ҳотиржам. У яқин орада телефон ўтказиб беришни ўйламаётганга ўхшайди, чунки биз бир неча бор хабар олганимизда у «ҳали кабель йўқ, ҳали асбест труба йўқ» деб баҳона қилмоқда.

Ҳурматли редакция! Аризамиз мазмунини бир йўл топиб Сосин ва Янгиўразовларнинг қулоғига етказсангиз.

М. МИРЗАМУҲАМЕДОВ.
Она ва болаларнинг соғлигини муҳофаза қилиш илмий тадқиқот институтининг директори.
Н. НОРМУҲАМЕДОВ.
Тошкент қишлоқ хўжалик институтининг доценти.
А. ҒАФУРОВ.
медицина майори.
Т. ҚУРБОНОВ.
фалсафа фанлари кандидати, доцент.
Э. ВОҲИДОВ.
шоир.

САБЗАВОТ ҚАНИ?

Қашқадарё областида сабзавот, картошка ва мева тайёрлашга эътибор берилмаяпти

Қарши шаҳрида сўнгги йилларда кўриниши бир қарашдаёқ кишининг эътиборини тортадиган сабзавот дўконлари анча кўпайиб қолди. Катта магистраль йўллар ёқасида, колхоз бозорлари атрофида, шаҳар марказида, қисқаси, ҳар бир-бир ярим километр масофада бежирим дўконлар бор. Аммо, уларнинг усти ялтироқ бўлгани билан ичи қалтироқ. Қалтироқлиги шуки, уларда сабзи, пиёз, помидор, карам, шолғом, қовун-тарвуз ва ҳўл меваларни камдан-кам учратасиз. Қайси бир дўконга борсангиз, рўзғорга аранг ярайдиган пиёз ва консерва маҳсулотлари, мураббоexternal рўпара қилишади.

Бу аҳволдан ранжиб, редакцияга бир неча кишининг шикоят қилганича бор экан. Ишчи ва хизматчилар ишдан чиққач ва колхоз дўконларидан зарур нарсани тополмасликлари ва на бозордан кўнгиллари тўлиб қайтмасликлари ҳақида Қарши шаҳар ижроия комитетига, Косон, Қамаши, Қарши, Шаҳрисабз, Чироқчи, Ғузор районларининг ижроия комитетларига бир эмас, бир неча бор арз билан борганликлари, бироқ бундан кутилган натижа чиқмаётганлиги ҳақида зорланиб ёзишади.

Нега шундайлигини билиш ва областда аҳолининг сабзавот, ҳўл мева, қовун-тарвуз каби маҳсулотларга бўлган эҳтиёжларини қондириш имкониятлари қай даражада-ю, улардан қанчалик фойдаланилаётганлигини ўрганиш мақсадида бир неча кун шаҳар, район ва колхоз бозорларида, сабзавот билан савдо қиладиган дўконларда, область ва район қишлоқ хўжалик бошқармаларида, ошхона, ресторан ва буфетларда бўлдик. Сабзавот етиштирувчилар билан ҳам, истеъмолчилар билан ҳам суҳбат қилдик.

Биз суҳбатлашган магазин мудирларидан биронтаси харидорларга ёлчитиб хизмат қилаяпмиз деёлмади.

— Асли таги кам-да, ака, — дейишади улар. — Қозонда бўлса чўмичга чиқади, дегандай, колхоз, совхозларда бор бўлса биз ҳам дўконимизни ҳувиллатиб ўтирмасдик. Худди биз айбдордек, одамлар нега помидор кам, нега карам йўқ, нега картошка, бақлажон, сабзи, қалампир келтириб сотмайсиз, деб ўпкалашади. Базага борсак, мудир елкасини қисади.

РЕЖАЛАР СОЗ-КУ...

Юқоридаги ўпка-гиналарнинг боисини область қишлоқ хўжалик бошқармасининг бошлиғи Файзи Раҳмонович Раҳмоновдан сўрадик. У киши аҳолини сабзавот ва полиз экинлари маҳсулотлари, ҳўл ва қуруқ мева билан таъминлаш унча яхши эмаслигини таассуф билан эътироф этди:

— Биз бу камчиликларни бартараф этиш чорасини кўряпмиз. Сўнгги икки йил ичида сабзавот маҳсулотлари етиштиришга ихтисослашган «Қарши» ва «Аврора» совхозларини ташкил этдик. Шаҳрисабздаги «Ҳосилот» комбинатида экин майдонларини кенгайтириш, ҳосилдорликни ошириш чораларини кўрдик. Бундан ташқари, пахтакор хўжаликларга ўз эҳтиёжларини қондиришдан ташқари, аҳолига иложи борича кўпроқ сабзавот сотиш тўғрисида кўрсатма берганмиз. Аҳвол бултургидан анча яхшиланиб қолди. Ўтган йили колхоз ва совхозларимиз 716 гектар ерга сабзавот экк ан бўлсалар, бу йил 1.776 гектар майдондан 15 минг тоннага яқин маҳсулот топширдилар.

Область матлубот жамиятининг раиси Сафар Омонов кооперация йўли билан сабзавот маҳсулотлари тайёрлаш кўнгилдагидек бормаётганлигини рўй-рост тан олди.

— Биз «Ўзбекбирлашув» тасдиқлаган планимизни 31 октябргача 115 процент қилиб бажардик. Лекин, планимиз ошириб бажарилгани билан харидорларнинг эҳтиёжи қондирилгани йўқ. Йил охиригача 10.360 тонна сабзавот тайёрлаш мажбуриятини олганмиз. Уни бажариш амри-маҳол. Нега десангиз, колхоз ва совхозлар биз билан тузган шартномаларни бажаришмаяпти. Қайси колхоз раиси ёки совхоз директорига шартномани бажаришдан гап очсангиз, нуқул пиёзни рўпара қилади. Рўзғор учун пиёздан ташқари сабзи, картошка, помидор, шолғом, болгар қалампири, бақлажон, патиссонлар ҳам зарурлигини айтсак, боримиз шу, хоҳласангиз олинг, хоҳламасангиз ихтиёрингиз, дейишади. Шу кунгача 5 минг тонна сабзавот тайёрлаган бўлсак, шундан 4 ярим минг тоннаси пиёз билан помидор.

Областда бир неча юз минг аҳоли яшайди. Шунча одамга қанча сабзавот, мева, қовун-тарвуз, узум кераклигини область ва район қишлоқ хўжалик бошқармаларида ўтирган ўртоқлар билишади, албатта. Бу, эҳтиёжни қондириш учун етарли даражада ер, сув, техника, ишчи кучи бор. Лекин, нечундир улар ўрта ҳисобда ҳар кишига бу йил атиги 32 ярим килограммдан сабзавот, 1,5 килограммдан картошка етиштириш режасини тузишган. Шу оз белгиланган режа ҳам ёлчитиб бажарилмаётгани дард устига чипқон бўляпти.

Мана, қаранг: сал кам юз минг гектар ерга пахта экиладиган областда 1.776 гектар сабзавот, 122 гектар картошка экилганини нормал ҳол деб бўладими? Косон, Қамаши, Чироқчи ва Ғузор районларининг ҳар бирида ҳаммаси бўлиб 100 гектардан ҳам сабзавот экилмаган.

Ўн ой мобайнида Косон райони колхоз ва совхозлари атиги 141 тонна, Қамаши — 326 тонна, Ғузор — 172 тонна, Чироқчи — 416 тонна сабзавот сотгани уят эмасми? Бу районларда деҳқончилик билан шуғулланган ҳолда бозорга сабзавот элтиб сотиш ўрнига, у ердан сотиб оладиган колхоз ва совхозлар борлиги район раҳбарларини ташвишга солмаётирки, бу кишини ажаблантиради. Область ва район раҳбарлари сабзавот етиштиришни кўпайтириш режаларини яхши тузишибди-ку, аммо бу режаларни амалга ошириш масаласига келганда нўноқлик қилишяпти.

ИХТИСОСЛАШТИРИЛГАНИ ШУМИ?

«Қарши» совхозидамиз. Область маркази аҳолисини деҳқончилик неъматлари билан таъминлашни яхшилаш мақсадида бундан уч йил муқаддам ташкил этилган ихтисослашган совхознинг директори Сабохон Ражабованинг ҳасратидан чанг чиқади.

— Совхоз тузилганидан бери иш юришиб кетмаяпти. Бошимиз таъна-тазаррудан чиқмайди. Аммо ёрдам важидан сира гинамиз йўқ — райондагилардан тортиб область раҳбарларигача нима сўрасак беришяпти. Илтимосларимизни рад қилишмайди. Табиатдан ҳам нолийдиган еримиз йўқ. Сувимиз, техника ва ишчи кучимиз етарли. Аммо, негадир давлат планлари бажарилмаяпти. Пландаги 3 минг тонна ўрнига энди 1 минг 250 тонна сабзавот сотибмиз. Ердаги бор ҳосилни йиғиб олсак, яна шунча чиқади.

Сабохон Ражабова кўпдан бери совет ва хўжалик ташкилотларида ишлаб келаётган актив, софдил, жонкуяр аёллардан. У, совхозни қолоқликдан чиқариш учун кўп уриняпти. Лекин, сабзавотчиликни яхши билмаслиги, совхоз ишлаб чиқаришини ташкил этиш малакаси йўқлигидан ўзи ҳам қийналяпти, бошқаларни ҳам ташвишга қўйяпти.

Совхоз партия ташкилоти ва унинг собиқ секретари Карим Раҳимов эса хўжалик экономикасини ривожлантириш, меҳнатни ташкил этиш ва интизомни мустаҳкамлаш масалалари билан жиддий шуғулланмади. Бригада ва звеноларга бошчилик қилаётганларнинг кўпчилиги сабзавотчиликни яхши билмайди. Бунинг устига, илғор сабзавотчилар тажрибасини ўрганиш ва оммалаштириш тўғрисида на дирекция, на партия ташкилоти қайғуради. Тошкент ва Самарқанд областларидаги колхоз, совхозларда ўнлаб бригадалар «Юсупов» навли помидорнинг ҳар гектаридан 40-50 тоннага етказиб ҳосил олишяпти. «Қарши» совхозида эса бу навнинг гектаридан олинаётган ҳосил 7-8 тоннадан ошмаяпти. Шу совхознинг ўзида 9 кишидан иборат корейс ўртоқлар звеноси 13 гектар ерга пиёз экиб, ҳар гектаридан 23 тоннадан ҳосил олишган. Бу меҳнат эвазига уларнинг ҳар бири 2000 сўмдан 3500 сўмгача даромад қилишди. Уларникидан яхши ерга худди ўша хилдаги уруғдан эккан Маннон Тўлиев бошлиқ 9 кишилик звено эса 11 гектар майдондан ҳаммаси бўлиб 22 тонна пиёз топширди. Бошқача айтганда 10 гектар ернинг умри бекор ўтди.

Эргаш Элмуродов, Қурбон Жамилов ўртоқлар бошлиқ звенолар, Кенжа Бобоқулов, Бўри Шаймановлар бошчилигидаги бригадаларда ҳам ҳосилдорлик жуда паст бўлди. Совхозда бугунги кунгача планини бажарган бригада у ёқда турсин, биронта звено ҳам йўқ.

Областнинг энг йирик ихтисослашган сабзавотчилик-мевачилик хўжалиги «Ҳосилот» комбинатида ўтган йили ҳам план бажарилмай қолган эди. Комбинат директори ўртоқ Жуманазаров баҳорда область партия комитетининг бюро мажлисида сабзавот етиштириш масаласи муҳокама қилинганда «Бу йил бултурги қарзни ҳам узамиз» деб катта ваъда берган эди. Мана, жўжа саналадиган пайт келди. Ўртоқ Жуманазаровдан «Қани ваъдага вафо?» деб сўрасангиз, сабзавот топшириш планининг бажарилиши ҳақидаги маълумотни эмас, минг хил важ-корсонларни эшитасиз. Бу йил ҳам иш ўлда-жўлда. Комбинатнинг асосий базаси бўлган «Китоб» совхози савдо ташкилотларига пландаги 860 тонна ўрнига энди 260 тонна сабзавот топширди, холос.

Шаҳрисабз районидаги ихтисослашган «Маданият», «Москва», «Комсомол» колхозларида ҳам сабзавот ва картошка етиштириш мутлақо қониқарсиз бораётир. Бу уч колхоз матлубот жамиятига 600 тонна ўрнига шу кунгача атиги 8,7 тонна картошка етказиб берди.

Ихтисослашган хўжаликларда аҳвол ана шундай.

ИЛЛАТ НИМАДА?

Чорвачиликни, пахтачиликни, ғаллачиликни ривожлантиришда республикада олдинги ўринларда бораётган Қашқадарёда аҳоли учун энг зарур бўлган сабзавот, картошка, полиз экинлари маҳсулоти етиштириш нега тоқат қилиб бўлмайдиган даражада орқада қоляпти? Ахир бир вақтлар Қаршининг узуми, Варганзанинг анори, Мироқи ва Яккабоғнинг картошкаси, Шаҳрисабз ва Китобнинг сабзавот ҳамда резаворлари ўлкамизда донг таратган эди-ку! Нима сабабдан ҳозир бу неъматлар кўпайтирилмаяпти?

Асосий сабаб шуки, аксарият колхоз ва совхозларнинг раҳбарлари сабзавот, картошка, полиз экинлари майдонини кенгайтириш, ҳосилдорликни ошириш, сабзавотчи кадрлар тайёрлаш масаласига эътибор бермай қўйдилар.

Район партия комитетлари ва бошланғич партия ташкилотлари эса бундай кўнгилсиз аҳвол билан муросасозлик қилиб келишяпти. Областда сабзавотчилик хўжалиги намунали ривожланган. Дуруст парник ва теплица хўжалиги бўлган биронта колхоз ёки совхоз йўқлиги область раҳбарлари учун ҳам уятли аҳволдир. Ваҳолонки, областнинг ер ва иқлим шароити бир эмас, ўнлаб бундай хўжаликларни ташкил этиш имконини беради. Лалмикор ерларда ширин-шакар қовун-тарвуз ва узум етиштириб келган бобо деҳқонлар Қарши, Қамаши, Косон ва Ғузор районларида юзлаб топилади. Афсуски, мазкур районлардаги колхоз ва совхозларнинг раҳбарлари уларнинг тажрибасидан кенг фойдаланмаяптилар.

Шаҳар атрофидаги колхоз ва совхозларда парник ва теплица хўжалигини ташкил этиш ҳақида бир неча йилдан бери гап-сўз бўлиб келяпти-ю, аммо амалда ҳеч нарса қилинмаяпти.

Қашқадарё область партия комитети ва область ижроия комитети бу масалалар билан жиддий шуғулланса, райком ва райижрокомларнинг, колхоз ва совхоз раҳбарларининг сабзавотчиликка муносабатини ўзгартирсагина область меҳнаткашларининг дастурхони маъмур бўлиши мумкин.

З. ИСРОИЛОВ,
М. МАҲМУДОВ.
«Совет Ўзбекистони» махсус мухбирлари.

Пахта далаларида

Самарқанд область, Булунғур районидаги 1-«Жомбой» совхозининг Бектемир Ҳусанов бошлиқ звеноси Тюпко усулида ишлаб, 45 гектар майдонда мўл ҳосил етиштирди. Пахта тайёрлаш планини ҳам биринчилар қаторида бажариб, давлатга 67 тонна ўрнига 80 тонна «оқ олтин» етказиб берди.

Н. ХЎЖАЕВ.

●

Избоскан районидаги 8-пахтачилик совхозининг 7-бўлими пахтакорлари йиллик планни биринчилар қаторида адо этдилар. Давлатга 2600 тонна пахта етказиб берилди. Ленин орденли Ўзоқбой Абдуллаев ва Ширмонхон Шокирова ўртоқлар бошлиқ бригадалар бу ғалабани қўлга киритишда жонбозлик кўрсатдилар. Мазкур бригадаларнинг аъзолари ҳар гектар ердан 30 центнердан ҳосил олишиб, бўлимда энг юқори кўрсаткичга эришдилар.

А. МАМАТҚУЛОВ.

●

Сирдарё область, Сирдарё районидаги Максим Горький номли колхознинг ўртоқ Қирғизбой Ниёзов бошлиқ бригадасида 90 процент майдондаги ҳосил агрегатлар кучи билан териб олинди.

Ж. ҚОДИРОВ.

ДЎСТЛИК ҚУДРАТИ

Аму соҳилидаги чодирда уч киши сўзлашиб ўтирибди. Уларнинг касби-корлари бир хил: гидромеханизатор. Қақабой тошҳовузлик. Қалимбет Амударё районидан. Матёқуб эса хоразмлик, Тошсоқа қурилиш-монтаж бошқармасида землесосчи.

Улар уч миллатнинг вакили — бири туркман, иккинчиси қорақалпоқ, яна бири ўзбек. Ҳар ким ўз она тилида гапиради, лекин бир-бирини яхши тушунишади. Бир ота-онанинг жигарбандларига ўхшаб кетади.

Йигитларни қандай мақсад бу ерга олиб келди? Вақтинча уйларини тарк этиб, чодирда яшашга нима мажбур этди?

«Эр бошига иш тушса этик билан сув кечар» дегандек бу йигитлар ва уларнинг ҳамкасблари эл-юрт ғамида — обиҳаётни сероб қилиш мақсадида дарё бўйига кўчиб келишди. Ўзанларни чуқурлаштириб ва кенгайтириб қўшимча сув олиш керак эди.

Маълумки, Хоразм далалари Туркманистон ССРнинг Тошҳовуз зонасидаги районлар ва Қорақалпоғистон ерлари билан туташган. Тўрт йирик ирригация тармоғи — Тошсоқа, Полвон-Ғазавот, Қиличбой ва Шовот республикалараро магистрал каналлари сувидан қўшнилар тенг баҳраманд. Хоразмликлар қорақалпоқ ва туркман биродарлари билан биргаликда каналлар, коллекторлар қазишади, меҳнат ва машаққатни, роҳат ва ҳаловатни баҳам кўришади. Қишда ва эрта баҳорда дарё бўйида чодирлар пайдо бўлади. Қўшнилар кучни, техникани бир ерга жамлаб, илгари ташлаб кетилган Қорамози, Машинаёрғон, Байрамсоқа тармоқларини қайта тикладилар ва каналларда сувни кўпайтирдилар. Бундай катта ишнинг уддасидан чиқиш бир область учун қийин эди, албатта. «Шериклашиб ишлаганнинг юраги шердай бўлар» деб бежиз айтилмаган. Ҳамкорликда қилинган меҳнат ўз самарасини берди, сув танқислигининг олди олинди.

Гигант қурилишларни биргалашиб амалга ошириш Аму бўйидаги қардош халқлар учун анъана бўлиб қолди. Темир йўл, газ қувурлари умумий куч билан барпо этилди. Республикалараро Каттакўл коллектори биргаликда қурилди ва унга «Дўстлик коллектори» деб ном берилди. Туямўйин сув омбори — йирик дўстлик иншоотидир.

Хоразм области. Қорақалпоғистон АССР ва Туркманистон ССР Тошҳовуз зонасидаги районлар ўртасида традицион мусобақа бор. Бу мусобақа ҳақиқий дўстлик, биродарларча ёрдамга асосланган. Долзарб кунлардаги ўзаро текширишлар умумий ишга катта манфаат келтирмоқда.

. . . Хўжайли райони колхозларида шўр ювиш барвақт ўтказилиб, ерлар тобига келиб қолди. Мавжуд техника ерни ўз вақтида ҳайдашга улгурмай, механизаторларни шошириб қўйди. Шундай тиғиз фурсатда хоразмликлар ўз имкониятларини ҳисоб-китоб қилишиб, қўшниларга ёрдам қўлини чўздилар. Гурлан районидан келган тракторлар Хўжайли далаларида ишга тушиб кетди. Баракали хирмон кўтарган Хўжайли райони пахтакорлари хоразмлик қўшниларга мамнунлик изҳор этдилар.

Бундай мисолларни кўплаб келтириш мумкин. Мусобақадошлар бир-бирларига қардошлик ёрдами кўрсатиш, илғор тажрибаларни ўрганлашиш, камчиликларни рўй-рост кўрсатиб бериш йўли билан умумий ишда катта ютуқларни қўлга киритмоқдалар. Бу йил Тошҳовуз зонаси районлари пахта тайёрлаш планини анча олдин бажардилар. Қорақалпоғистон АССР шаҳдам қадамлар билан маррага етиб келди. Машъал Хоразм ҳам лочиндек парвоз қилиб, планни бажарди. Ҳамманинг юзи ёруғ, барча шод-хуррам. Аму бўйларида куй янграмоқда. Махтумқули, Бердақ ва Огаҳий ғазаллари бир-бирига жўр бўляпти. Эллар, диллар туташ, куйлар ҳамоҳанг.

Мана, кеч тушди. Тахиатош нури хоразмликлар уйини чароғон этди. Хоразм студияси телевизион эшиттиришни бошлади. Уни Тўрткўлда ҳам, Тошҳовузда ҳам мароқ билан томоша қилишади.

— «Халқлар дўстлиги — қудратимиз манбаи» деган эшиттиришимизни бошлаймиз,— деди диктор.

Илҳомбахш куй янгради. «Ойнаи жаҳон»да дўстлик мадҳ этилди.

Ҳа, дўстликни қанча мадҳ этсак арзийди. Халқлар дўстлиги — Улуғ Октябрнинг меваси, куч-қудратимиз ва ғалабаларимиз манбаидир. Партиямиз раҳнамолигида камол топаётган дўстлигимиз ҳар биримизга битмас-туганмас куч-ғайрат бағишламоқда.

Ф. ЗОҲИДОВ,
«Совет Ўзбекистони» мухбири.

Тошкентдаги тўқимачилик машинасозлиги заводи коллективи Улуғ Октябрнинг 49 йиллиги шарафига меҳнат вахтасида туриб ишлаб янги зафарларни қўлга киритмоқда. Суратда: ана шу корхонанинг пешқадам ишчиларидан бири, токарь Эргаш Мирaлимов. У смена топшириқларини 140 процентга етказиб бажармоқда.

А. Тўраев фотоси.

ОБУНА БЎЛДИНГИЗМИ?

Нарпай районидаги Карл Маркс номли колхоз партия ташкилоти (секретари ўртоқ Х. Маматов) газета-журналга обуна бўлмаган бирорта хонадон қолмасин, деган шиор асосида иш олиб бораётир.

Колхозда обуна қабул қилиш пункти тузилди. Колхознинг 23 та бригадасига ва чорва фермаларига 23 та коммунист-комсомоллардан обунани ташкил қилувчи жамоатчи вакиллар бириктирилди. Колхозда ҳозиргача 320 нусха «Совет Ўзбекистони». 45 нусха «Правда», 40 нусха «Сельская жизнь», 210 нусха «Ленин йўли», 115 нусха «Фан ва турмуш», 76 нусха «Партия турмуши» газета-журналларига обуна тўпланди.

А. НАБИХЎЖАЕВ.

●

Қамариддин Нуриддиновни Самарқанд районидаги Куйбишев номли колхоз аъзолари ҳурмат билан: «Бизнинг хушхабарчимиз», — дейишади. Ёш почтальон ҳар бир хонадоннинг севимли кишисига айланиб қолган. Ўз касбини севган бу йигит хат-хабар, газета-журнал, пенсия пулларини эгаларига ўз вақтида элтиб бериб, 500 га яқин хонадонга сидқидилдан хизмат қилмоқда.

Қамариддин ҳозиргача мўлжалдаги 800 сўм ўрнига 1000 сўмлик обуна тўплади.

Р. ҚУРБОНОВ.

●

Калинин районидаги М. Горький номли 89-мактаб коллективи газета ва журналларга обуна бўлиш юзасидан 281 сўмлик чекка қўл қўйди.

С. АҲМЕДОВ.

●

Октябрь районидаги 11-мактаб коллективи районда биринчи бўлиб обунани тамомлади.

Район мактабларида 10 мингдан ортиқ ўғил-қиз турли газета ва журналларга зўр қизиқиш билан ёзилдилар. Октябрь район ўқитувчилари ва ёш газетхонлари 12 минг сўмлик газета-журналга обуна бўлишди.

С. СУЛТОНОВ.

●

Газетхонлардан А. Насриддинов (Тошкент), Я. Саъдинов (Пастдарғом), У. Шерматов, (Олтиариқ), У. Хайдаралиев, Б. Ҳасанов (Чуст), У. Раҳматуллаев (Балиқчи), Х. Бозоров, М. Борухов (Бухоро), Х. Ражабов (Пайариқ), Н. Тошбоев (Шўрчи), Э. Чориев, Ю. Назаров Ш. Нуруллаев, Я. Мамаражабов (солдатлар), Ў. Мелибоев (Боёвут), Ж. Латипов, М. Қодиров (Шаҳрисабз) ўртоқлар ўз хат-хабарларида жойларда газета-журналларга обуна бўлиш қизғин давом этаётганини маълум қиладилар.

АХЛОҚ, ОДОБ МАВЗУИДА

КЎНГИЛ ОЛАМАН ДЕБ...

Ҳар бир ишнинг чамаси бор.
Ҳар дарёнинг кемаси бор.
(Халқ мақоли).

Яхши одат ҳамиша яхши. Агар кишилар бир-бирларига нисбатан ҳурмат ва иззатда бўлсалар, бировнинг муваффақиятига ҳасад билан қарамасдан унинг қувончини ўзлариникидай ҳис этиб самимий табрикласалар, бошига қайғу тушганда унга ҳомий бўлсалар, оғир шароитда қўллаб-қултиқласалар. қариндош-уруғлар доимо бир-бирлариникига бориб-келиб турсалар, яқин дўстлар маслаҳатлашиб оилавий йиғилишлар ўтказсалар, ҳол-аҳвол сўрашсалар — булар албатта яхши фазилатлардир. Шубҳасиз бу яхши фазилатлар халқимиз ўртасида мустаҳкам ўрнашган. лекин баъзан бу одатларни қўпол равишда бузиб қўйиб, яхши одатни ёмон қилиққа айлантириб юборишлар ҳам учраб турадиким, бу ҳол кишилар ўртасидаги дўстликка рахна солади, соғлиққа ёмон таъсир кўрсатади. эскилик сарқитларини яна илгари суради.

Аввал воқеий мисоллар келтирай:

Яқин бир дўстим ҳикоя қилади: Якшанба куни у кечга яқин кийина бошлаган экан, хотини сўрабди.

— Қаёққа?

— Амакимни бир кўриб келай.

— Ҳимм... мен бугун бўшмисиз деб ўйловдим.

— Бирорта юмуш бормиди?

— Йўқ, ўзим шундай... Кинога борсакмикан деб ўйлаган эдим.

— Жоним билан. Бўлмаса сиз тайёрланиб турииг, мен шундоққина бориб аҳвол сўрайману, дарров орқамга қайтаман.

— Мен Эркинни юбориб билет опкелтириб қўяман, кечикманг,— деганча қолди хотини.

Дўстим амакисиникида анчагина ўтирди, ҳар томондан гаплашдилар, ҳар икки томоннинг ҳол-аҳволи маълум бўлди, ортиқча гап ҳам қолмади: Дамба-дам соатига қараб ўтирган дўстим узр айтиб, кетишга ижозат сўради. Кино бошланишига бир соатча вақт қолган эди.

— Қаёққа шошасан, — деди амакиси, — яна бир оз суҳбатлашайлик.

— Мен кетақолай. Келинингизга дарров келаман деган эдим. Уйда зарур ишим ҳам бор.

— Нима бўпти. уни бўри ермиди! Кетсанг хафа бўламан.

Сўзга амакимнинг хотини аралашди:

— Вой, бу нимаси овқат-повқат емай-а?

Дўстим қийналди, тез-тез соатига қаради, ўрнидан бир-икки қўзғалиб ҳам қўйди. Кўзларига безовталик билан кўча эшикка термулаётган хотини кўринди. Севган хотинининг камдан кам қиладиган бундай илтимосини ерда қолдиришни истамас эди. Шунинг учун у илтимосини яна такрорлади ва бир оз ёлғон ҳам аралаштирди:

— Мен кетақолай. Эркин ҳам бир оз иситмалаб тургандай эди. Бошқа куни яна келарман.

— Ошни емасдан қаёққа борасиз? — деди айвонда сабзи тўғраб ўтирган уй бекаси, — шундай пишай деб турган ошни ташлаб-а...

— Қол-қол, — деди амаки, худди шу билан масалани ҳал қилгандай, — хотининг бирпас сенсиз қолса ҳеч нарса қилмас.

Хуллас уни юбормадилар. Берган ваъдасининг устидан чиқолмай қолган дўстимнинг руҳи шикастланди, боядан бери чуқур қаноат ҳосил қилиб турган бу учрашув энди қийноқ остидаги мажбурий ўтиришга айланди.

Ҳамма тўқ бўлгани учун ош ейилмади. Икки қошиқ ошни томоғидан аранг ўтказган дўстим шоша-шоша уйга келганда ҳамма вақт қувноқ хотинини жуда хафа кўрди. У эрининг қилмишига жавоб тариқасида бир нарсани баҳона қилиб уйга кириб ўтириб олди. Айвондаги столда бир бурчаги пиёла билан бостирилган ва энди кераксиз бўлиб қолган иккита билет ётар эди.

Хотин индамади. Шу билан у ваъдасининг тайини бўлмаган эрга нисбатан ўзининг муносабатини ифодалаган. эр ҳам буни яхши тушунган эди. Асаблари силкинган ўртага совуқлик чўккан эди...

Шанба куни ишдан сўнг бир оила болаларини олиб, шаҳардан четдаги қариндошлариникига меҳмонга бордилар. Соғинишганлар ярим кечагача мириқиб сўзлашиб ўтирдилар, ётиб қолдилар, эртаси якшанба куни яна сўзлашдилар. Кечга томон тезроқ уйга етиб олиш истагида кетишга ижозат сўрадилар.

— Мунча шошмасанглар,— дедилар уй эгалари,— яна бир оз гаплашиб ўтирайлик. Охирги автобус соат 9 да бўлади, ўшангача ўтиринглар.

— Шу соат 6 даги автобусда кетсак яхши бўлур эди. Етиб олгунимизча ҳам анча вақт ўтади. Ҳар ҳолда болалар...

— Йўқ, йўқ, йўқ! Ошни емасдан кетмайсизлар. Озиб-ёзиб бир келибсизлару...

Уй эгалари ҳеч нарса билан ҳисоблашмадилар, бирлари олиб, бирлари қўйиб меҳмонлар йўлини тўсдилар, кийинганларни қайтадан ечинтирдилар, уйларини соғинган болалар йиғладилар. Меҳмонлар соат 7 даги автобусда кетадиган бўлиб қолдилар. Лекин ўз вақтларини планлаган, уйда қиладиган ишлари, эртаги иш кунига тайёргарликни ҳисобга олиб шошилган меҳмонларнинг руҳлари пасайди, яхши дам олиш билан ўтган куннинг мавқеи йўқолди, Энди меҳмонлар мезбонларнинг сўзларига қулоқ солсалар ҳам, хаёллари, фикрлари уйда бўлиб қолди. Болалар ҳам энди ўйнамай, оналарининг пинжига кириб хўмрайиб ўтириб олдилар.

Соат 7 бўлганда яна ҳалиги қийноқ-қистоқлар такрорланди. «Қулоқ солмай кетиб қолсалар бир умрга хафа бўлишлар» айтилди.

Бир ярим соатни яна кутиш азоби билан ўтказган меҳмонлар ниҳоят хайрлашдилар. Яширишнинг ҳожати йўқ, кўчага чиққанда улар ўзларини худди кимнингдир қаттиқ чангалидан қутулгандай ҳис қилдилар. Автобус бузилиб қолган экан. Яна бир соат кутишга тўғри келди. Болалар қийнала бошладилар, кеч салқинроқ бўлгани учун жунжиб титрадилар. бутун кун ишлагандай толиқиб сўлишдилар. Шаҳарга соат 11 дан ошганда етиб келган ота ва она ухлаб қолган болаларни кўтариб ҳаллослаб, бўғилиб уйга етиб келдилар. Асаб қўзғалган, жаҳл авжига чиққан, ҳориб-толган ота ва она мезбонлар сўзига қулоқ солиш масаласида айбни бир-бирларига тўнкаб, аразлашиб ҳам олдилар. Хуллас, кеча кечкурундан бошланган «яхши дам олиш». кечасига келиб тамомила бузилган ва чуқур руҳий эзилиш билан тугаган эди.

Бўлиб ўтган ана шу икки воқеадан маълум бўлдики, ҳаддан оширилган яхши одат, яхши истак ёмон натижалар билан тугаши ҳам мумкин экан.

Меҳмондўстлик, уйга одам келганини ёқтириш ва уларни қадрлаш халқимизнинг энг яхши фазилатларидан, одатларидан биридир. Лекин шундай яхши одатни кўпинча кераксиз, ўтакетган сертакаллуфлик билан бузиб қўямиз. Уйига йўқлаб келган кишилардан миннатдор бўлган уй эгалари шу келган кишиларнинг ҳам ўз режалари ёки вақтларини чегараловчи сабаблари бўлишини мутлақо унутмасалар ва шуларни ҳисобга олиб иш тутсалар қандай яхши бўлар эди. Албатта меҳмоннинг кўнгли ва ҳурмати учун уни яна бир оз ўтиришга таклиф қилиш мумкин, лекин уни қўярда-қўймай зўрлаб олиб қолиш яхши эмас. Агар меҳмоннинг зарур иши бўлмаса биринчи таклифдан сўнг ўтириб қолаверади. Кўплар соатларни эмас, минутларни ҳисобга олиб ишлайдилар. Буни инобатга олмасдан ҳеч илож йўқ.

Агар биринчи мисолда келтирилган йигит ўз вақтида уйига қайтса ва интизор бўлиб ўтирган хотини билан кинога бориб келса қандай яхши ва кўнгилли бўлар эди. Хўш амакининг уйида икки соат ошиқча ўтириб қолганидан нима чиқди? Амакининг ўзи бундан бирор завқ олдими? Йўқ албатта.

Иккинчи мисолдаги ҳодисачи? Биринчидан кун бўйи хилма-хил овқатлардан еб тўйган меҳмонлар қозон тўлдириб қилинган ошни барибир емадилар, иккинчидан. зўрлаб олиб қолинган меҳмонларнинг кайфлари кундуздагидай яхши бўлмади.

Тўғри. ҳар икки мисолда ҳам уй эгалари очиқ кўнгил ва яхши ният билан ўз меҳмонларининг қолишини истадилар. лекин ўз истаклари йўлида бошқаларнинг режаларини бузиб қўйдилар, дилларини хиралладилар.

Энди яна бир бошқа ёмон одатимиз ҳақида мисол келтирай. Яхшигина етук бир олим дўстимнинг уйига унинг ҳали дин таъсиридан чиқмаган амакиси меҳмон бўлиб келди. У аввал жиянининг ҳеч бормай қўйганидан, олим бўлиб «димоғи шишиб кетгани»дан шикоят қилди-да, сўнг яқинда ўтказмоқчи бўлган суннат тўйига таклиф қилиб кетди. Кетар чоғида «Бормасанг юз кўрмас бўламан!» деди.

Дўстим ҳайратда қолди. Врач—олимнинг суннат туйига бориши қалай бўларкин? Лекин амакини хафа қилмаслик учун боришга қарор қилди. Аксига эртага тўй деган куни кечаси билан ангина бўлиб иситмалаб чиқди. Эртаси ҳам иситмаси кечгача пасаймади. Демак тўйга бориш ўз-ўзидан қолди. Касали тузалгач узр айтиш учун дўстим амакисиникига борди, лекин жуда хафа бўлиб қайтди. Амаки бир оғизгина «нимага тўйга келмадинг?» деб сўрамадида, уни кўриш биланоқ гинахонликни бошлади:

— Нима ҳам дедик, албатта сен олим кишисан, биз бўлсак оддий фуқаро, ҳаммани қўйиб бизни назарга илармидинг. Яна овора бўлиб ўзим борибман-а! — деди. Дўстим аҳволни тушунтириб, келолмай қолиш сабабини айтганда, «Баҳона, — деди амакиси,—ҳамма ҳозир баҳона топишга уста бўлиб кетган. Бунинг ўрнига сен, менинг назаримдан пастдаги қолоқ кишиникига боргим йўқ, деб қўяқолсанг бўлмасмиди? Майли, бундан сўнг ҳам келмай қўяқол!».

Шу кундан бошлаб дўстимнинг амакиси ва унинг оила аъзолари у билан гаплашмайдиган бўлибдилар.

Биз бу ерда баъзи ножўя одатларимизнинг фақат айримлари устида сўзладик. Бундай одатларнинг тури кўп. Улар халқимизга зарар етказиб келмоқда.

Шу жойда мен ўзимнинг врачлик бурчимни ҳам адо этиб, бундай одатлар ва қилиқларнинг киши организмига таъсири ҳақида икки оғиз сўз айтмоқчиман. Ҳаётда учраб турадиган ва кишиларнинг асабларига (жиғига) тегиб чуқур руҳий жароҳат берадиган, ғазаблантириб жанжалга олиб борадиган ёки чуқур ички кечирмаларга сабаб бўладиган қилиқлар кишининг нерв системасига, биринчи навбатда марказий нерв системасига таъсир кўрсатади ва у орқали юракнинг, қон томирлари системасининг ички секреция безларининг функциялари (хизматлари)га зарар етказади. Натижада юрак сиқилуви (кардиоспазм), томирлар сиқилуви (ангиспазм) эндокрин бузилишлари вужудга келади. Агар бундай ёмон таъсир давом этаверса жуда оғир касалликлар пайдо бўлиши ва улар, айниқса юрак ва қон томирларга бўлган таъсирлар, кишини ҳалокатга олиб бориши ҳам мумкин. Ўз ҳаётининг кўп вақти ана шундай хафаликда, ички кечинмалар билан, доимо бўғилиш-тажангликда ўтган кишилар ёшлари улғайганда юрак ва қон томирлари тузатиб бўлмайдиган даражада ишдан чиқиб қолганини пайқайдилар, лекин вақт ўтган, «ғишт қолипдан кўчган» бўлади. Суриштириб кўрсангиз, бундай касалликларнинг келиб чиқишига ўзимиз сабаб бўламиз, ёмон одатларимиз сабаб бўлади.

Биз бу мақола билан кишилар бир-бирлариникига меҳмонга бормасинлар ёки меҳмонга чақирмасинлар демоқчи эмасмиз. Аксинча, кишилар ўртасидаги меҳр-оқибатни кучайтириш, тез-тез оилавий йиғилишлар ўтказиб туриш керак. Бу кишилар ўртасидаги дўстликни мустаҳкамлайди. Лекин шу дўстликка раҳна солувчи ёмон одатларни. ўринсиз гинахонликни, дил оғритувчи қилиқларни ўртадан юлиб ташлашимиз керак. Улуғ ёзувчи А. П. Чехов айтгандай «Одамда ҳамма нарса гўзал бўлиши керак: жамоли ҳам, кийими ҳам, қалби ҳам, фикри ҳам...»

Ҳаким ЗОҲИДИЙ,
профессор.

ПЛАН БАЖАРИЛДИ

Байрам арафасида Тошкент областидаги Бекобод районининг пахтакорлари ажойиб муваффақиятга эришдилар. Улар давлатга пахта сотиш планини бажарганликлари ҳақидаги ғалаба рапортига имзо чекдилар. 42.560 тонна «оқ олтин» тайёрланди. Унинг 70 проценти биринчи сортларга қабул қилинди. Эришилган ғалабага механизаторлар катта ҳисса қўшдилар. Улар «зангори кема»ларда 20.600 тонна пахта териб беришди.

Ҳосил йиғим-терими давом эттириляпти. Пахтакорлар ўз имкониятларини ҳисоблаб кўриб, давлатга яна 2.500 тонна пахта сотишга қарор қилишди.

«ФАН ВА ТУРМУШ»

«Фан ва турмуш» журналининг октябрь ойи сони Ўзбекистон Госпланининг раиси, республика Фанлар академиясининг корреспондент аъзоси С. Зиёдуллаевнинг «Беш йилликка илмий асос» сарлавҳали мақоласи билан очилади.

«Саломатлик — узоқ яшашлик» рубрикаси остида берилган мақола юрак касалига бағишланган.

Хушсуханлик — инсоннинг энг яхши фазилатларидан. Фалсафа фанлари доктори Қ. Х. Хоназаровнинг «Хушсухан бўлайлик» мақоласи замирида ана шу маъно ётади. Профессор П. Мариковскийнинг «Чумолилар...» сарлавҳали мақоласини ўқиб жуда қизиқ илмий кузатишлардан хабардор бўлиш мумкин.

Санъатшунослик фанлари кандидати М. Қодировнинг мақоласи ўзбек халқ цирки тарихидан баҳс этади. Булардан ташқари. журнал саҳифаларида филология фанлари кандидати Т. Мирзаевнинг «Дур изловчилар саркори», тарих фанлари кандидати С. Лунинанинг «Қазилма шаҳар», археолог И. Аҳроровнинг «Ҳайкал — зардуштийлик обидаси» каби ва бошқа қизиқарли материалларни ўқиш мумкин.

ХАТЛАРИНГИЗГА ЖАВОБ БЕРАМИЗ

ЧОРА КЎРИЛДИ

Газетхон Л. Ярашевнинг редакцияга юборган хатида Гулистон районидаги «Мирзачўл» совхозида ишчиларга яхши маданий-маиший шароит яратиб берилмагани айтилган эди.

Редакция хатни Гулистон район партия комитетига текшириб, чора кўриш учун юборди.

Район партия комитети агитация ва пропаганда бўлимининг мудири Қ. Қўшмоновнинг редакцияга хабар қилишича, хатда кўрсатилган фактлар тасдиқланган. «Мирзачўл» совхози дирекцияси ва партия ташкилоти тегишли тадбирларни кўрган. Ҳамма дала шийпонлари безатилиб, приёмниклар қўйилган. Шийпонда иссиқ овқат ташкил қилинган.

Зафарнома

Ватан, эшит пахтакор овозини,
Олам кўрсин бу баланд парвозини,
Чалинсин музика, карнай ва сурнай,
Осмонни тўлдириб жарангласин най.
Завқли қаҳқаҳамиз чиқсин авжига,
Дарелар тўлғонсин кулги мавжига.
Элимда катта тўй, севинч, тантана
Ғалаба устига ғалаба яна.
Омон бўлсин шон таратган пахтакор.
Аҳд қилган пахтаси хирмонда тайёр,
Уч миллион етти юз эллик минг тонна,
Юксак чўққиларга олтиндан зина.
Тўхтамас ўлкамнинг ҳужум, наъраси,
Тўрт миллион тоннадир янги марраси.
Бўронларни енгиб, довонлар ошдик,
Ватан меҳри билан қайнадик, тошдик,
Тошқинлар тиз чўкди бизнинг қудратга,
Даҳшатли зилзила қолди уятга!
Халқимиз кучига қойил ер-осмон,
«Олтин китоб»ларга ёзилгай достон.
Ғалабанг муборак, мард пахтакорим,
Меҳнатда чиниққан асл шунқорим.

* * *

Баҳор бўлмай арғумоқлар чопилмас,
Эртакда ҳам бундай бир юрт топилмас.
Мунча ҳам чиройли Ўзбекистонсан,
Кучоғи нашъали, хур гулистонсан.
Сендай юртни мақтамаса бўларми?
Мақтамаса киши кўнгли тўларми?
Шоирлар илҳомин булоғи ўзинг.
Мунча кўркам юрт кўкида юлдузинг.
Москва, рус халқи сенга мададкор,
Ҳамиша барқ урар қалбингда баҳор,
Қурмоқдасан озод, фаровон ҳаёт,
Шаънингга арзийди ёзсак минг баёт.

Мустаҳкам тинчликдир мангу шиоринг,
Оқ олтин бойлигинг, номус ва орииг.
Пахтадир халқаро тинчлик тимсоли,
Яшайди бу тинчлик қуёш мисоли.
Деҳқонлари уста, бобо деҳқондир,
Ҳар бир кишисининг қалби жаҳондир.
Нефть, кўмир олтиндир тоғи-тошлари,
Меҳнатда чарчамас қари, ёшлари,
Ҳаммаси ибратли, саҳий, баҳодир,
Шер каби чарчамас, ҳар ишга қодир.
Чотқолдек оқ олтин тоғлар яратди,
Шуҳратини кенг оламга таратди.
Ғалабанг муборак, мард пахтакорим,
Меҳнатда чиниққан асл шунқорим.

* * *

Баҳорда очилар боғларнинг гули
Бўстонлар яратди инсоннинг қўли.
Балли деймиз пахтакорга юракдан
Мардлар қайтмас асло орзу-тилакдан.
Мўл ҳосилга макон бўлди даламиз,
Ватанга муҳаббат — қўшиқ, алламиз,
Бир томонда ҳайҳайлашиб чўл қувдик,
Бир томонда канал қазиб, шўр ювдик,
Бир томонда бўғдик Чирчиқ дарёни,
Бахмалга ўрадик қўриқ, саҳрони.
Бир томонда барпо қилдик боғ-роғлар,
Ўлкада порлади нурли чироғлар.
Бир томонда топдик зангори олов,
Тутунсиз ярқираб ёнади лов-лов,
Бир томонда қаранг янги олтин кон,
Кон эмас, ҳисобсиз бойликка макон.
Ишчи-деҳқон бир-бирига жону-тан,
Уларни олқишлар севикли Ватан.
От ўйнатиб шерлар етди маррага,
План юз деб ёзди олтин қаррага.
Ғалабанг муборак, мард пахтакорим,
Меҳнатда чиниққан асл шунқорим.

* * *

Тўлқинланмай дарё суви тошарми?
«Ҳайт!» демаса, бедов тоғдан ошарми?
Зафарлар ўзича кирмади қўлга,
Қанча машаққатлар ғов бўлди йўлга.
Тошқинлар ҳамласин қайтардик чунон,
Аҳил бўлди кучли, моҳир оломон.
Бўронлар учирди ёш пахтамизни,
Шунда ҳам бузмадик чин аҳдимизни:
Ойлаб далаларда тунадик ёзда,
Тер тўкиб ишладик совуқ аёзда.
Ҳар пахтакор мўл ҳосил деб олишди,
Ҳур меҳнатда юртга довруқ солишди.
Ақл, идрокини сарф қилди олим,
Оқ олтин устаси, доно муаллим.
Булоқдай қайнади ташаббус, ижод,
Оқ тоғлар кўтардик мисоли Фарҳод,
Мақола, шеър ёздик пахтага атаб,
Нуқсонни кўрсатиб, яхшини мақтаб,
Терим пайти ёғди шалаббо ёмғир,
Эгатлар лой бўлди, ишлар кўп оғир.
Ушанда ҳам бўшаштирмай суръатни,
Ғанимат деб билдик ҳар он, фурсатни.
Пахтазорда жавлон урдик наъравор,
Ҳар теримчи минг олқишга сазовор.
Шаҳарликлар ёпирилди ёрдамга,
Бардош берди ёмғир, яшин, бўронга,
Иш кўрсатди студент ҳам аҳоли,
Тан бердик уларга, баҳоси олий.
Ғалабанг муборак, мард пахтакорим,
Меҳнатда чиниққан асл шунқорим.

* * *

Йўл очдик ҳар ерда машина учун,
Теримда кўрсатди оташ қалб кучин.
Оқ денгизда сузди минглаб кемалар,
Ортда қолди биз ўйлаган чамалар.
Капитанлар асл деҳқон шунқори,
Баҳодир, довюрак қаторда нори.
Манноп полвон чиқди саҳий бўз ердан,
Қолишмас базинҳор мардона шердан,
Жовод дарға, Сирдарёнинг арслони,
Элга аён унинг катта достони.
Ҳосият, Инобат, Суфия чевар —
Она юрт уларни юракдан севар.
Минглаб Турсуноййлар машҳур чавандоз,
Пўлат от устида қилдилар парвоз,
Юртимда бошланди катта тантана,
Чўққилар ошамиз тўхтамай яна.
Ғалабанг муборак, мард пахтакорим,
Меҳнатда чиниққан асл шунқорим.

* * *

Пахта фронтида қизиди жанглар,
Зафарга жўр бўлди қўшиқ, оҳанглар.
Қашқадарё, Тошкент бўлди байроқдор,
Теримда биринчи, пойгада илғор.
Қойил қилди Қорақалпоғистоним,
Оқ олтин диёри, чаман-бўстоним.
Ҳайқириб манзилга етди Самарқанд,
Тарихий шаҳарсан, дилларга пайванд.
Таҳсинга сазовор машъал Хоразм,
Унутмас аҳдини қатъийдир жазм.
Олдинги қаторда Сурхондарё ҳам,
Бургутдек парвози маррада бардам.
Бухоро, Фарғона мардлар макони,
Агар уйса кўкка етар хирмони
Афсонада номи қолган Сирдарё,
Устида юки бор тоғ каби гўё,
Элга машҳур катта карвон Андижон,
Тоғдан баланд у кўтарган зўр хирмон.
Баракалла сизга наъравор шерлар,
Курашда чарчамас жанговар эрлар.
Палов ҳам, олов ҳам пахтадан деймиз,
Зафарли ялов ҳам пахтадан деймиз.
Маррасидан ошди гўшт, сут, ғалламиз,
Оламга машҳурдир ипак, пилламиз.
Кўчат экдик кўмкўк япроқ очсин деб,
Ул райҳонлар элга атир сочсин деб,
Кўпайди ўлкада полизу боғлар,
Янги зафарлардан ҳушнуд димоғлар.
Қовун, тарвуз, олма, узум, шафтоли,
Қарини ёш қилар юртимнинг боли.
Палов ҳам, олов ҳам пахтадан деймиз,
Зафарли ялов ҳам пахтадан деймиз.
Ғалабанг муборак, мард пахтакорим,
Меҳнатда чиниққан асл шунқорим.

* * *

Москва нур сочар мисоли қуёш,
Ҳамма халқ дўсти-ёр бизларга йўлдош.
Улуғ рус халқидан мамнун элимиз,
Ҳушчақчақ турмушдан шодон дилимиз.
Коммунистик партия бизга ёр, устоз,
Янги чўққиларга қиламиз парвоз.
Партия улуғвор зафарлар боши,
Эрксевар инсоннинг порлоқ қуёши.
Партия, омон бўл асрлар қадар,
Ўзингсан бизларга меҳрибон падар.

* * *

Ватан, эшит пахтакор овозини
Олам кўрсин бу баланд парвозини.
Элимда катта тўй, шодлик, тантана.
Ғалаба устига-ғалаба яна.
Омон бўлсин шон таратган пахтакор,
Аҳд қилган пахтаси хирмонда тайёр,
Уч миллион етти юз эллик минг тонна
Юксак чўққиларга олтиндан зина.
Тўхтамас ўлканинг ҳужум, наъраси,
Тўрт миллион тоннадир энди марраси,
Ғалабанг муборак, мард пахтакорим,
Меҳнатда чиниққан асл шунқорим.

Акмал ПУЛАТ.

ЎЗБЕКИСТОН — МАРДЛАР ВАТАНИ

Германия Демократик Республикаси халқ палатасининг бу ерда бир неча кун меҳмон бўлиб турган делегацияси бошлиғи Иоганнес Дикман Ўзбекистон республикасини «Совет тожининг нодир дурдоналаридан бири» деб атади.

— Мен бу ерга ўн йил илгари келиб кетган бўлсам ҳам, — деди қардош мамлакатнинг таниқли давлат арбоби, — менинг Ўзбекистон билан янги учрашувим аввал кўрган нарсаларим билан яна бир карра учрашув бўлгани йўқ. Бу — янги, ажойиб ютуқлар билан учрашув бўлди — сизнинг республикангиз шу йиллар мобайнида олға қараб катта одим ташлабди. Пахта етиштиришнинг ўзи қарийб икки баравар кўпайибди.

Делегация аъзоси, Германия Социалистик бирлашган партияси Марказий Комитетининг секретари Вернер Яровинский яна-да қизиқроқ таассуротини айтиб берди:

«Барча совет республикаларидан келиб зилзиладан кейинги Тошкентни қуришда қатнашаётган турли миллат кишиларининг ҳамдўстлиги ва қардошлиги совет халқлари улуғ иттифоқининг амалдаги кўринишидир. Баъзи бир буржуа журналистлари фақат шаҳар кўчаларидаги чанг ва вайроналиклар ҳақида хабар беришди. Лекин биз бу ерда мардлик шаҳрини, уни аввалгидан ҳам кўркамроқ тусга киритаётган улуғ ташаббускорларни кўрдик.

30 октябрда немис дўстлар қадимий Самарқандга боришди. Кечқурун улар Тошкентга қайтиб келдилар. Ўзбекистон ССР Олий Совети Президиумининг Раиси Ё. С. Насриддинова уларнинг шарафига зиёфат берди.

31 октябрь эрталаб делегация аъзолари Тошкентдан жўнаб кетиш олдидан шаҳар бўйлаб сайр қилдилар, зилзила оқибатларини тугатиш ишлари қандай бораётганлигини синчиклаб кўздан кечирдилар.

Немис дўстларнинг мамлакат бўйлаб қилаётган сафарида уларга ҳамроҳ бўлиб юрган СССР Олий Советининг депутати П. В. Кованов ва Германия Демократик Республикасининг Совет Иттифоқидаги элчиси Хорст Биттнер улар билан бирга Украина пойтахти — Киевга учиб кетдилар.

Қардош мамлакатдан келган меҳмонларни Тошкент аэропортида Ўзбекистон ССР Олий Советининг Раиси О. С. Содиқов, СССР Олий Советининг депутати, Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитетининг секретари Р. Н. Нишонов, Ўзбекистон ССР Олий Совети Президиуми Раисининг ўринбосари А. С. Абдалин, республика Олий Совети Президиумининг секретари Р. С. Сахибоев, СССР Олий Советининг депутатлари С. Р. Расулов, С. И. Киселев, Э. Т. Шайхов, Р. Х. Абдуллаева, Ўзбекистон ССР Олий Советининг депутатлари, республика министрлари, Ўзбекистон ССР Олий Совети Президиумининг масъул ходимлари, жамоатчилик вакиллари, журналистлар кузатиб қолдилар. О. С. Содиқов ва Иоганнес Дикман аэропортда дўстона нутқ сўзладилар.

(ЎзТАГ мухбирлари).

Суратда: делегация аъзолари Орджоникидзе районидаги «Қизил Ўзбекистон» колхозида бўлишган пайти тасвирланган.

Г. Пун фотоси. (ЎзТАГ).

ВОҚЕАЛАР, ХАБАРЛАР, ЯНГИЛИКЛАР

Халқаро ОБЗОР

ЖАҲОН БИР ҲАФТА ИЧИДА

МАНИЛАДАГИ ФИТНА

Утган ҳафтада Манилада АҚШ президенти Жонсон Вьетнамдаги қуролли интервенцияда қатнашаётган ҳукуматларнинг вакиллари билан кенгаш ўтказди. Икки кунлик ёпиқ мажлислардан сўнг ўзининг риёкорлиги жиҳатидан камдан-кам учрайдиган ҳужжатлар — «Озодлик мақсадлари» тўғрисидаги ва «Осиёда ҳамда Тинч океанда тинчлик ва тараққиёт принциплари» тўғрисидаги декларациялар эълон қилинди.

Президент Жонсон билан унинг Вьетнам авантюрасидаги гумашталари жаҳонни нимадан хабардор қилдилар? Аввалига улар Вьетнамдаги «ҳарбий куч-ғайратларни», «қанчалик қатъият ва қанчалик муддат талаб қилинадиган бўлса», шунча қатъият билан ва шунча муддатгача давом эттиришга ўзларининг тайёр эканликларини таъкидладилар. Сўнгра, жаҳон жамоатчилиги фикрини чалғитиш мақсадида Манила кенгашининг қатнашчилари навбатдаги пропагандистик найрангга ўтдилар. Улар Жанубий Вьетнамдаги қўшинларни... олиб чиқиб кетишга тайёр эканликларини эълон қилдилар. Бироқ, бунинг учун улар шундай шартларни ўртага қўйдиларки, бундай шартлар қабул қилингудек бўлса, Жанубий Вьетнамнинг ватанпарвар кучлари ўз Ватанининг озодлиги ва мустақиллиги учун курашдан воз кечишлари, ўзларини Американинг Сайгондаги қўғирчоқ ҳукумати марҳаматига топширишлари лозим бўлур эди.

Маниладаги фитнанинг моҳияти дунёдаги кўп кишиларга равшан. Уруш эскалацияси тинчлик учун хатарли бўлган ҳамма оқибатлари билан бирга давом эттирилиши фактини, — деб ёзади Францияда чиқадиган «Юманите» газетаси, — ҳеч қандай пропагандистик шовқин-сурон пинҳон сақлаб қололмайди». Парижда чиқадиган ярим расмий «Насьон» газетаси, Маниладаги кенгаш «Вьетнамда тинчлик ўрнатилишига ҳеч қандай умид» туғдирмади ва «ҳеч қандай конструктив» иш қилмади, деган хулосага келади. Расмий Вашингтонга садоқатсизликда таъна қилиб бўлмайдиган «Нью-Йорк таймс» газетаси ҳам кенгаш ахборотининг мазмуни «Вьетнамдаги ва Шарқи-Жанубий Осиёдаги тинчликка ёрдам» бермайди, деб ҳисоблайди.

Модомики, шундай экан, президент Жонсон Манилага йўл олганида қандай мақсадларни кўзлаган эди? Оқ уйнинг режасига кўра, Маниладаги учрашув АҚШнинг маънавий-сиёсий жиҳатдан яккаланиб қолганлигини ниқоблаши ва Вашингтон Вьетнамдаги урушни гўё бир ўзи эмас, балки Осиёдаги бошқа иттифоқчи мамлакатлар билан биргаликда олиб бормоқда, деган тасаввурни бутун дунёга ва Америка халқига кўрсатиши лозим эди. «Ҳозирги пайтда бундай иттифоқчилар бор ва улар оз эмас — 6 та эканлиги факти таъкидланмоқда, деб ёзади Америкада чиқадиган «Крисчен сайенс монитор» газетаси, лекин «диққат билан қараладиган бўлса, уларнинг сафи унчалик кўримли эмас», деб алам билан қўшиб қўйди. Маниладаги учрашув олдига «Янги Осиёни вужудга келтириш» принципларини тузиш вазифаси ҳам қўйилган эди. Бу принциплар Жонсоннинг «Осиё доктринаси»га мувофиқ, ана шу жуда катта районда АҚШнинг раҳбарлик ролини кўзда тутади.

Фактлар шундан далолат бермоқдаки, Маниладаги тил бириктирув бутун Шарқи-Жанубий Осиёдаги вазиятга янги, мудҳиш элемент киритди. Бу нарса дунёдаги тинчликсевар халқлардан АҚШ ҳукмрон доираларининг агрессив режаларини мағлубиятга учратиш учун ўз кучларини бирлаштиришни талаб қилади.

Ольга Лепешинскаянинг Германия Демократик Республикасида ишлаётганига яқинда бир йил тўлади. У бўлажак «юлдузларни» классик танца санъатига ўргатади. Ҳозир машҳур Совет балети устаси Берлиндаги Комик операда дарс бермоқда.

АДН-ТАСС фотоси.

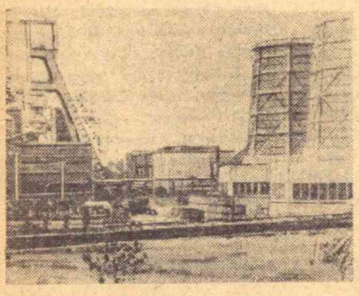

Ғарбий Германияда Крупп концернига қарашли Эссендаги шахтада ҳаёт тўхтаб қолди. Яқинда Гельзенкирхенда ёпилган шахта билан қўшиб ҳисоблаганда ишдан ажралган кончилар 6,5 минг кишидан ошиб кетди. ГФР тошкўмир саноати маҳсулотининг бозорларда ўтмай қолаётганлиги меҳнаткашларнинг гарданига оғир кулфатлар юкламоқда.

АДН—ТАСС фотоси.

АМЕРИКА СИЁСАТДОНЛАРИ НАЙРАНГ ИШЛАТМОҚДАЛАР

Америкадаги сайлов олди кампанияси ғоят қизиб бормоқда. Американиклар вакиллар палатасининг бутун составини ҳамда сенаторлар билан губернаторларнинг бир қисмини сайлаши керак бўлган 8 ноябрь кунига бир ҳафтача вақт қолди. Утган ҳафтадан бошлаб конгресс каникулга чиқариб юборилди. Сенаторлар билан конгресс аъзолари сайлов олди кампаниясига қўшилиш учун ўзларининг сайлов округларига тарқалиб кетишди. Икки буржуа партияси — республикачилар билан демократларнинг номзодлари асил моҳияти билан бир-биридан фарқ қилмайдиган партияларнинг платформалари ўртасида хўжакўрсинга бўлса ҳам «принципиал» тафовутларни қандай қилиб вужудга келтирсак экан, деб бошларини ҳар тарафга урмоқдалар.

Ҳамма белгилар шундан дарак бермоқдаки, Вьетнамдаги уруш, мамлакатда кучайиб бораётган инфляция, иркий ғалаёнлар ва жиноятчиликнинг кучайиб бораётганлиги иккита асосий буржуа партияси сайлов олди кампаниясининг характерига ва уларнинг тактикасига анча сезиларли таъсир ўтказмоқда. «Вьетнам проблемаси, деб ёзди «Газетт энд дейли» газетаси, Американа халқи олдида турган энг муҳим сиёсий масала бўлса керак». Уз-ўзидан равшанки, республикачилар партиясининг раҳбарларидан бу проблемадан ўзларининг сайлов олди мақсадларида иложи борича кўпроқ фойдаланишга қарор берганлиги тасодифий бир ҳол эмас. Ҳамма нарсадан хабардор «Юнайтед стейтс ньюс энд уорлд рипорт» журналининг яқинда ёзишича, республикачиларнинг раҳбарлари «партия номзодларига Вьетнам проблемасидан ўз нуктаи назарларича ҳар қандай қулай тарзда фойдаланиш хусусида эрк бериб» қўйдилар. Республикачилар партиясининг номзодлари сиёсий обрў орттиришга очиқдан-очиқ умид боғлаб, Жонсонга Вьетнамдаги урушни тез тугатишга қодир эмас, деган айб қўймоқдалар. Американинг Вьетнам чангалзорларидаги талафотлари жуда тез кўпайиб боргани сари, бундай сафсатабозлик американикларнинг муайян бир қисмига ёқиб тушмоқда.

Президент Жонсон ўзининг сайлов олдидан сўзлаган аввалги нутқларида ўз ҳукуматининг ички проблемаларни ҳал этишдаги муваффақиятларини зўр бериб рўкач қилган эди. Лекин, «Юнайтед стейтс ньюс энд уорлд рипорт» журналининг ёзишича, президентнинг мақтанчоқликдан иборат нутқлари сайловчиларга манзур бўлмаяпти. «Бунинг аксича, одамлар кўнгилсиз проблемалардан: уруш, инфляция, иркий тартибсизликлар, жиноятлардан ташвиш чекмоқдалар». Президент Жонсон бунга фаҳми етгач, асосий гапни ташқи сиёсат масалаларига оғдирди. У, мамлакат бўйлаб қилишни мўлжаллаб қўйган ҳамма сафарларини бекор қилиб, Тинч океан мамлакатлари бўйлаб сафар қилмоқчи эканлигини ва Манила кенгашида қатнашишини эълон қилди. Президентнинг мўлжали оддий эди: ўзининг узоқ давом этиши жиҳатидан ҳали мисли бўлмаган чет эл сафари ва Маниладаги учрашуви,— деб ёзади «Юнайтед стейтс ньюс энд уорлд рипорт» журнали,— «сайловчилар оммасининг эътиборини сиёсий проблемалардан эҳтимол Вьетнамда тинчлик ўрнатилиб қолар, деган умидга жалб этиши мумкин эди». Бундан ташқари, президентнинг пропагандистик шовқин-сурон билан ўтказиладиган сафари унга сурункасига 17 кун мобайнида Америка газеталарининг биринчи саҳифаларида кўриниб туриш ва шу тариқа АҚШдаги сайлов олди кампаниясининг боришига актив таъсир ўтказиш имкониятини беради.

Республикачилар ҳам сайлов кампаниясини ўтказиш учун ҳамма резервларни ишга солмоқдалар. Чунончи, президентлик лавозимига даъво қилиб, муваффақият қозона олмаган Ричард Никсон резервдан чиқариб майдонга ташланди. У, мамлакат бўйлаб айланиб юриб, ўзларининг 1964 йилги ҳалокатли мағлубиятидан бери руҳи тушиб кетган республикачиларга далда берувчи нутқлар сўзламоқда. Яқинда Никсон, республикачилар «шундай зўр ғалабага эришадиларки, бу нарса нақ «асрнинг сенсацияси» бўлади, деб айтди.

Бироқ, Америкадаги сиёсий обзорчилар Никсоннинг ясама оптимистик башоратларига қўшилмаяптилар. Аслида гап ҳатто бунда ҳам эмас. АҚШ конгрессидаги икки партиянинг кучлар нисбати ўзгарадими, йўқми, бундан қатъи назар, мамлакатдаги қонун чиқарувчи орган барибир Американинг ҳақиқий хўжайини — монополистик капитал иродасини бажараверади.

БОНН: СИЁСИЙ ТАНГЛИК КЕСКИНЛАШМОҚДА

Бонндан Ғарбий Германия ҳукмрон доираларидаги сиёсий танглик кучайиб кетганлигидан дарак берувчи хабарлар келиб турибди. Ҳукмрон христиан-демократик иттифок партиясининг кичик шериги, Эркин демократик партия 27 октябрда ўзининг коалицион ҳукуматдан чиқишини эълон қилди. Коалициянинг барбод бўлганлиги Эрхард ҳукуматининг мавқеини тағин ҳам барқарор қилиб қўяди, чунки унинг «Христиан демократлар» партияси ўз ҳолича бундестагдаги кўпчилик овозга эга эмас. Бюджет хусусидаги ихтилофлар икки партия ўртасига нифоқ тушувига расман сабаб бўлди. Бироқ, Эркин демократик партия раҳбарлари, шубҳасиз, кейинги вақтларда Бонн сиёсати тобора кўп дучор бўлаётган ва ҳатто раҳбар арбобларнинг ўзлари ҳам тан олишга мажбур бўлаётган муваффақиятсизликлар ва мағлубиятлардан ўзларини четга олишни ҳам истайдилар.

Бонн ҳукумати ўзи яшаб келаётган бутун 17 йил мобайнида бошқа герман давлати — Германия Демократик Республикаси гўё мутлақо йўқ ҳамда бутун Германия номидан гапиришга Бонннинг ўзи ҳақли деган гапни исботлаш йўлидаги беҳуда уринишларига куч-ғайратни ҳам, маблағни ҳам аямай келди. Эндиликда Германия Федератив Республикаси ташқи ишлар министрлигининг статс секретари Карл Карстенснинг Бонн ҳукумати сўнгги мажлисларидан бирида қилган докладида ана шу калтабин сиёсатнинг мағлубияти эътироф қилинди. Шу докладнинг баёни «Шпигель» журналининг кейинги сонида босиб чиқарилди. Журналнинг ёзишича, Карстенс, жумладан, «биз бутун Германия номидан иш кўришга ҳақлимиз, деган даъво Боннни сиёсий жиҳатдан боши берк кўчага киритиб қўйди», «Шарқий Германиянинг маҳсулоти бозорларда тобора кўпроқ манзур бўлмоқда», учинчи мамлакатлар, асосан бетараф мамлакатларнинг ГДР билан дипломатия муносабатлари ўрнатишига йўл қўймаслик учун қилинаётган беҳуда уринишлар «Боннга жуда кўп миллион маркага тушмоқда», деб айтган.

«Хальштейн доктринаси» барбод бўлганлиги тўғрисидаги бундай ошкора эътироф ана шундай сиёсатни амалга ошириш учун бевосита жавобгар бўлган расмий шахслар оғзидан биринчи марта эшитилмоқда. Тўғри, бундай эътироф ғоят махфий тарзда ўтказилган кенгашда айтилди. Ҳатто канцлернинг ўзи ҳам, «Шпигель» журналининг ёзишича, Карстенснинг нутқини: «Жаноблар, бу тўғрида оғиз очмаслик шон-шараф ишимиздир», деган гап билан дарҳол тўлдирган. Лекин шундай бўлса ҳам, ўзининг ҳамма нарсадан хабардорлиги билан ном чиқарган либерал буржуа «Шпигель» журналининг ҳаракати билан бу доклад жамоатчиликнинг эътиборига етказилди.

Уз-ўзидан равшанки, Бонндан гарчи унчалик қатъий бўлмаса ҳам, лекин дарҳол раддия берилди. «Вестфелише рундшау» газетаси ана шу раддия хусусида бундай деб ёзади: «Бундан бир йил муқаддам Боннда бомбадек портлайдиган мақолага шунчалик жўнгина муносабатда бўлинганлиги ҳукуматнинг батамом ожизлигини кўрсатувчи ишончли далилдир».

А. МЕЛИКЯН,
А. РАЧКОВ.
(ТАСС).

Футбол

«ПАХТАКОР» ЯНА ҚУЙИГА СИЛЖИДИ

Футбол учун бўлаётган навбатдаги ўйинларнинг натижаси «Пахтакор»ни яна пастга суриб юборди. Бу турда «Шахтёр» «Нефтяник»ни 1.0 ҳисоби билан курагини ерга тегизди. Анчадан бери мағлубият нима эканлигини билмай келаётган бокулик спортчилар «Шахтёр»га ютқазганларидан кейин иккинчи ўриндан учинчи ўринга тушиб қолдилар. Ростов армиячилари эса «Крилья Советов» командасини 2:0 ҳисоби билан енгиб, иккинчи ўринга кўтарилдилар. Москвалик «Спартак» ҳамда минсклик «Динамо» футболчилари учрашувида ҳисоб очилмади. «Зенит» ўз майдонида «Қайрат»га 1:2 ҳисоби билан ютқазди.

ТУРНИР ЖАДВАЛИДАГИ АҲВОЛ ҚУЙИДАГИЧА:

КОМАНДАЛАР	У	Т.	О.
«ДИНАМО» К.	30	60—12	49
«СКА» Р.	32	49—42	40
«НЕФТЯНИК»	32	48—25	38
ЦСКА	30	56—39	37
«Торпедо» М.	30	47—30	36
«Спартак» М.	30	37—33	34
«Шахтёр» Д.	31	29—30	34
«Қайрат»	32	27—31	34
«Пахтакор»	30	31—26	33
«Динамо» Мн.	34	34—36	33
«Динамо» Тб.	30	32—28	32
«Динамо» М.	31	39—32	32
«Черноморец»	32	25—33	28
«Зенит»	34	34—50	28
«Арарат»	31	23—41	28
«Локомотив» М.	32	30—43	24
«Кр. Советов»	33	18—40	22
«Торпедо» Кт.	29	34—52	20
СКА Од.	30	13—45	12

«ПАХТАКОР»НИНГ НОЯБРЬ ОЙИДАГИ ЎЙИНЛАРИ

«Пахтакор» ноябрь ойида бу йилги ўйинларини тугаллайди. Футбол ишқибозларининг илтимосига кўра «Пахтакор»нинг ноябрь ойида ўтказадиган учрашувларининг рўйхатини берамиз: **3.** «Зенит» — «Пахтакор», **10.** «Пахтакор»—«Крилья Советов», **16.** «Пахтакор» — «Динамо» (Москва), **20.** «Пахтакор» — «Динамо» (Киев), **25.** «Пахтакор» — «Спартак» (Москва), **30.** «Торпедо» (Москва) — «Пахтакор».

Чемпионат иккинчи декабрда Одесса шаҳрида якунланади. Шу куни маҳаллий армия футболчилари билан Киев шаҳрининг динамочилари учрашиб, 1966 йилги футбол мавсумини ёпадилар.

ОБ-ҲАВО

Бугун кундузи Қорақалпоғистон АССР ва Хоразм областида ҳавонинг очиқ келиши кутилади. Секундига 3-7 метр тезликда шамол эсади. Ҳавонинг ҳарорати 18-23 даража иссиқ бўлади. Айрим жойларда иссиқ 25 даражагача кўтарилади.

Тошкентда ҳаво очиқ бўлиб, секундига 3-7 метр тезликда шамол эсади, ҳавонинг иссиқлиги кечаси 7-9 даража, кундузи 22-24 даражагача боради.

РАДИО БУГУН

БИРИНЧИ ПРОГРАММА

8.25 — Ўзбек халқ куйлари, 9.30 — «Ялла» концерти, 9.45 — «Ленин маданият ва маданий революция ҳақида» (тож.), 10.10 — Концерт (Арманистон санъат усталари). 10.30 — Симфоник асарлар, 11.10 — Партия маорифи системасида янги ўқув йилининг бошланиши олдидан. «Пропагандистлар» (рус.), 11.25 — Концерт, 12.15 — Спорт, 12.30 — СССР халқларининг қўшиқ ва рақслари, 13.30 — Ўзбекистон композиторларининг чолғу куйлари, 16.15 — «Ўзбекистон композиторлари ижодида Ленин образи», 18.10 — Ойдин. «Келин ўғил туғибди» (радиоинсценировка), 18.30 — Музикали драмалардан парчалар, 19.20 — Қорақалпоқ куйлари, 20.00 — Улуғ Октябрнинг 50 йиллиги олдидан (рус.), 20.10 — СССР давлат академик хори, 20.45 — Илмий-атеистик темада, 21.20 — Концерт (қишлоқ хўжалик ходимлари учун), 22.00—Дунё воқеалари, 22.10 — Концерт (пахта теримида қатнашувчи шаҳарликлар учун), 22.40 — О Ёқубов. «Тоғ қизи» (рус.), 23.20 — Концерт (янги Тошкентни қурувчилар учун).

ТЕЛЕВИДЕНИЕ БУГУН

БИРИНЧИ ПРОГРАММА

Рус тилида: 18.00 — **Телевизион янгиликлар**, 18.20 — **Уйчада ким яшайди?** (болалар учун), 18.35 — **Салом, дўстлик шаҳри** (қурувчилар учун), 19.00 — **Янги қонун амалда** (суҳбат).

МОСКВА КЎРСАТАДИ

19.15 — **СССР — Италия командалари ўртасида футбол** (халқаро ўртоқлик учрашуви. Милландан олиб кўрсатилади), танаффус вақтида — **Телевизион янгиликлар** (Тошкент телевидениеси орқали ўзбек тилида).

Тошкент кўрсатади

Ўзбек тилида: 21.20 — **Пахтакорларнинг меҳнат рапортлари** (эшиттириш ва концерт).

Рус тилида: 23.20 — **Қуёшни кўраман** (бадиий фильм).

ИККИНЧИ ПРОГРАММА

Рус тилида: 17.00 — **Бўри билан эчкича** (болалар учун), 17.25 **Ленинча 1 Май** (ҳужжатли фильм), 17.45 — **Спорт**.

Ўзбек тилида: 18.05 — **Расмли ҳикоялар** (кичкинтойлар учун), 18.35 — **Беш йиллик илғорлари**, 18.50 — **Оталар изидан** (ҳужжатли фильм).

19.15 дан — **Москва кўрсатади**.

ТЕАТР

ҲАМЗА НОМЛИ АКАДЕМИК ДРАМА ТЕАТРИДА — 1/XI да **Қотил**, 2/XI да **Ўғирланган умр**.

ДИССЕРТАЦИЯ ЁҚЛАЙДИЛАР:

1966 йил 10 ноябрь кундуз соат 2 да. В. И. Ленин номли Тошкент Давлат университети ҳузуридаги биология фанлари юзасидан илмий даражалар бериш бўйича бирлашган илмий совет мажлисида (Карл Маркс кўчаси, 35-уй, 133-аудитория)

Ю. А. Аҳмаджонов — биология фанлари доктори деган илмий даражани олиш учун диссертация сифатида — ўзбек тилидаги «Микробиология ва вирусология асослари»

Дарслигини ёқлайди

Диссертация билан университет кутубхонасида танишиш мумкин (Куйбишев кўчаси, 10-уй).

1966 йил 11 ноябрь эрталаб соат 10 да, Тошкент политехника институти химия-технология факультетининг илмий совети мажлисида (Ўзбекистон кўчаси, 25-уй).

Р. А. Назирова — химия фанлари кандидати деган илмий даражани олиш учун: «Фурфуролдан авионитларни синтез қилиб олиш, уларни текшириш ва қўллаш» деган темада.

Диссертация билан институт кутубхонасида танишиш мумкин (Навоий кўчаси, 13-уй).

ҲАР ТЎҒРИДА

КОСМОСДА — КАСАЛХОНА

Америка журналларидан бирида космосда касалхона ташкил қилиш истиқболи ҳақида мақола босилиб чиқди. Унда ёзишларича, дастлаб, 1972—1975 йилларда космосда медицина пункти қурилади. Жароҳатланган ёки тоби қочиб қолган космонавт махсус амбулатория капсуласида космик медицина пунктига келтирилади. Агар бемор столга ётқизилиб текшириладиган ёки операция қилинадиган бўлса, уни столга маҳкамлаб бойлаб қўйиш керак бўлади, агар шундай қилинмаса, у кабинетда «сузиб» юриши мумкин. Медицина асбоблари ҳам магнитланиши лозим.

Космик медицина пунктининг шифокори турли касалликларни даволайдиган универсал врач бўлиши керак. У олти ой ва ундан ортиқ вақт давомида космосда юрадиган космосгашталарни вақти-вақти билан кўрикдан ўтказиб туради.

1985 йилга бориб космосда ўтказиладиган тадқиқотлар кўлами шундай кенгайиб кетадики, бу вақтда космосда — Ердан тахминан 380 километрча баландликда 200 ўринли касалхона қуришга тўғри келади. Бунақа касалхона палаталарининг ҳар бирининг диаметри 4 ярим метр, узунлиги эса 12 метрли цилиндр шаклида бўлади.

Космик касалхона ўз ўқи атрофида минутига 4-5 мартадан айланади. Бунинг натижасида палаталарда оғирлик кучи турлича бўлади — палата ўртасида мутлақ вазнсизлик, чеккаларида эса меъёрдагидек оғирлик кучи кузатилади.

Шуни ҳам айтиш керакки, космик касалхонадан фақат космонавтларни даволаш ва тажрибалар ўтказиш учун эмас, балки Ердаги баъзи ўзига хос касалликларга чалинган, масалан, юрак касалликлари, гипертония, тери, суяк ва умуртқа касалликлари бўлган, шунингдек, танасининг кўп қисми куйган беморларни даволашда ҳам фойдаланиш мумкин.

АСАЛ ВА ПАХТА

Ғўзани асаларилар ёрдамида сунъий чанглатса қандай бўларкин?

Ўзбек биолог олимлари бу борада Тошкент областининг «Оққўрғон» совхозида тажриба ўтказиб, яхши натижаларни қўлга киритишди. Буни қаранг, бир ўқ билан иккита қуён урилди: ҳам асалари асали ширин, хушбўй ва сервитамин бўлди, ҳам пахта ҳосилдорлиги 33 процент ортди.

КИМНИНГ СОЧИДА ОЛТИН КЎП?

Британия атом марказининг олимлари одам сочи толасининг таркибини ўрганишди. 800 аёл ва эркак сочи толасининг таркиби анализ қилинганда унда маълум миқдорда олтин борлиги аниқланди. Шуниси қизиқки, эркакларнинг сочига қараганда аёллар сочида олтин кўпроқ бўларкан.

ТАБИИЙ ГАЗДАН — ОВҚАТ

Америкада чиқадиган журналлардан бирининг хабар беришича, Лондондаги «Шелл» фирмасининг лабораторияларидан бирида табиий газдан оқсил олинган. Лаборатория ходимларининг фикрига кўра, 2 миллион куб фут (бир фут — 30,5 сантиметр) газдан қарийб 10 тонна оқсил ҳосил қилиш мумкин.

Гап шундаки, бактериялар табиий газдаги метан (ботқоқ гази) таркибида бўлган углерод билан озиқланиб, оқсил тайёрлайди. Бундай бактериялар чучук сув, тупроқ ва бошқалардан олинади.

Бактериялар аммиакли ёки нитратли, шунингдек, табиий ўғитли метанни ёқтиради. Бактерияларда модда алмашинуви меъёрига етгач, улар оқсилли аминокислота чиқаради. Бу оқсилли аминокислота бошқа моддалардан ажратиб олиниб, совуқ жойда қуритилади. Натижада деярли 50 процентчаси оқсилдан иборат енгил оқиш кукун ҳосил бўлади.

МАСТЛИК ОҚИБАТИ...

Чумолилар, одатда, жуда бераҳм ва шафқатсиз бўлади. Бир хил чумолилар ҳатто ўз қавмига ҳам кун бермайди. Бироқ, шундай бўла туриб, улар ўз уяларига сўроқсиз қадам ранжида қиладиган баъзи текинхўрларга лом-мим демайди. Ламехуз деган митти қўнғизча ана шундай текинхўрлар тоифасидан. Бу сурбет ҳашарот чумоли уясига кириб олгач, «хонадон» эгаларига заррача наф кўрсатмайди, аксинча, уядаги ғамхўрлик емишни (ҳатто чумоли тухумларини ҳам) очкўзлик билан еяверади.

Шуниси ажабланарлики, чумолилар бундай бедодликка қарши бирор чора кўриш ўрнига, ширага ёпишган пашшалардек, ламехуз атрофига ғуж бўлган ҳолда унинг оёқларига бош қўйиб ётишади.

Айниқса, юмуши кўп ишчи чумолилар тирикчиликнинг ҳам баҳридан кечиб, эртадан кечгача қўнғизча оёқларидаги тукларни ялаб ётади. Хўш, бунинг сири нимада экан?

Мутахассисларнинг кузатишидан маълум бўлишича, ламехуз оёқларидаги тукчалари орқали шира чиқариб тураркан. Бу шира маст, караҳт қиладиган ўзига хос наркотик модда эканки, уни шимиб олган чумоли кайф қиларкан.

Кайф қилишга муккасидан кетган чумолиларнинг вақти беҳуда ўтиши ва ўзларининг нимжонланиб, ўлимтик бўлиб қолиши майли-я, бунинг устига улардан тарқаладиган зурриёт ҳам майиб-майриқ бўлади. Оқибатда чумоли инидан файз-пур кетиб, унда истиқомат қиладиган чумоли жамоаси бора-бора тарқалиб кетади. Қаранг, «кайфу сафо» чумолилар ҳаётига ҳам завол келтираркан.

Редактор М. ҚОРИЕВ.

Бизнинг адрес ва телефонлар — СОВЕТ ЎЗБЕКИСТОНИ

ТОШКЕНТ, «ПРАВДА ВОСТОКА» КЎЧАСИ № 26. Редактор — В36545. Редактор ўринбосарлари — В37914, В39323. Масъул секретарь — В34455. Масъул секретарь ўринбосарлари — В37283. Партия турмуши—В33469, В37221. Марксизм-ленинизм назариясини пропаганда қилиш, халқаро ҳаёт — В31216. Коммунистик тарбия — В31455. Саноат, капитал қурилиш ва транспорт — В34780. Совет қурилиши — В33258. Қишлоқ хўжалик—В37604. Адабиёт ва санъат — В32036, В37221. Фан, мактаб ва олий ўқув юртлари — В34451. Маҳаллий ахборот — В32347. Оммавий ишлар ва хатлар — В39005, В33553. Иллюстрация — В34524. Стенографистка — В37343. Корректура — В37162. Эълонлар — В38142. Коммутатор — В30249. В30250. В30251, В30252. В30253. В30254. В30255, В30256, В30257, В30258..

 Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитети Бирлашган нашриётининг босмахонаси, Тошкент шаҳри. Р. 08870.